

Ekáti Přl ntá Nkwɔ Rom

Přl átò bakak ntá bɔnkwɔ abhen Rom

¹ Mε Přl kε nchí siŋ ekáti εnε. Nchí mšbεtok Yesu Kristo. * Mandem abhíŋí mε bε mbak měnto, abhāre mε nyáŋá bε ngati bhó Mbok Ndíndí. ² Mbok Ndíndí nε ke Mandem afyέ nyaka bariεp bεchye te mpok Yesu ábhíkire two fá amík. Afáét ntá baremē kεpínti bhi bεku nɔ, nε bε básíŋ čti bariεp amɔ amem Ekáti Mandem. ³ Mbok Ndíndí nε achí čti Móywí. Yí achi nyaka εbhárémɔ Mfɔ Debhít ndú netwó anε yi átwó fá amík mbɔ nkwa. ⁴ Mandem atóŋ nε bεtaŋ bε Acha ywεsε Yesu Kristo achi Mmɔ Mandem mmu ábhóŋɔ Efónjó εnε εchi nyáŋá mpok áká Acha ápεtnsem ndu nepém. ⁵ Čti Yesu Kristo ke Mandem atóŋ mε bεríndu, aká mε mbák měnto. Aká nɔ bε nká bō bεtək mεnkem mámbɔŋ nεka nε Yesu, mángoko nɔkɔ chi yi nε mánchyε nɔkɔ nnyén eni kεnókó. ⁶ Bε bō Rom nkwa báchi ndú mpáy bo abhen Mandem abhíŋí bε mǎmbak bō Yesu Kristo. ⁷ Nchí ghati bhe mankem, bε Mandem akɔŋ be tontó nε abhíŋí be bε mǎmbak bōbhi.

Mandem Čtayεsε nε Yesu Kristo Acha mántóŋ be bεríndu, mánchyε bε kpák.

Přl ákaka Mandem čti bɔnkwɔ abhen Rom

* ^{1:1} "Kristo" fá chi εnyiŋ émot nε "Mpεmε Mandem átó".

⁸ Enyiñí mbi chi be nchí kaka Mandem. Chi Yesu Kristo ke ákà be embak no mbonyuné mmik nkem aghok éti enyú neka enen bábhójó ne Yesu. ⁹ Mandem mmu mékà bétik ebhi ne ntí ena nenkem ndu nchí ghati bo Mbok Ndíndí éti Móywi achi ntísie wa be yéntiki mpok ane ménikmuet, mpú ró befyé bhe ndú nénikímuet ene. ¹⁰ Nchí níkmuet be mbák chí nkaysi Mandem, yi ánkvak me mböñ mbi bétwó awu néne ndu begho bhe. Nnáñ njambí nnu bétwó awu ndøj echak. ¹¹ Mböñ beyä ekwak begho bhe ndu békà mambahó akóré ndu áfók ane Efónjó Bedyere áchye chøj be be mántan ndú mbi Mandem. ¹² Enyiñ ene mérém no chi be, sémbón mbi befyé batí ntí, no chí be, mānsat neka eneka ne Yesu māmfye me ntí, me nkwo nsat neka ená ne Yesu mfýé bhe ntí. ¹³ Bóma, nnáñ ntí bétwó awu beyä mpok, ke yéntiki mpok enyiñ échét me mbi. Nnáñ nte bétwó awu be bétik ebha menyu kerpem ndú nkwo ywëka mbó enyu békà ntá bo abhen bápú bo Israel amém bétok bechak. ¹⁴ Mböñ barem békwo ntá bo abhen amík anene bhó ne ntá bóbhi, ne ntá barinjí ékáti ne abhen babhikí riñjí ekáti. ¹⁵ Eti yo, mböñ ye beyä ekwak ndu beghati be nkwo bō báchi Rom Mbok Ndíndí.

Mbok Ndíndí abhøy betan

¹⁶ Mbíkí bhøy ntíánwóp éti Mbok Ndíndí mbonyuné yo achi betan Mandem ndú bérpemé yéntiki mmu ane ánókó yo bëbho ne bo Israel, ne beghaka ntá abhen bapu bo Israel nkwo. ¹⁷ Mbok Ndíndí ke ákà mándinjí enyu Mandem ákà bo mambak chak besí bhi. Enyiñ ene éyàn chi be bo

mámbój neka ne Yesu, mándək ambi bəkə nō te ndū ngwənti. Echi mbə enyū Əkáti Mandəm érəm bə, “Mmu ane ábhónjó neka ne Mandəm, Mandəm ákə yi ambak chak besí bhi ne chəj ambónj nepém.”

Nkwǎŋwaŋ nkem achi mmu bəbá

18 Mandəm ákə bəbənti bhi mémfú amfay ménsep amík ndū bəbá ne bəbéptí mənyiŋ εbhən bo abhən bápú kojo mbi ywi bákə. Bəbéptí mənyiŋ εbhə bέch�et bo báchák mbi beriŋi tətəp Mandəm.

19 Mənyiŋ εbhən mmu ákway beriŋi čti Mandəm bέchí kpoŋorōn ntá bō abhən bákə bəbéptí mənyiŋ εbhə mbənyunə Mandəm atəj bō ntá yap bə mandiŋi bhə. **20** Bəbho ndū mpok ane Mandəm aghoko mmík, mənyiŋ εbhən yi aghoko bétəŋ kpoŋorōn bətaŋ εbhi ne enyū mmu yi achi mbə Mandəm. Ndu echi bə, bápú ghə yi ne amík ntí apu ane bə bárəm bə bəkwéné bəpu ne bhə ndu bábhíkí riŋi Mandəm.

21 Yəndu bə báríŋi nyaka bə Mandəm achi, babhíkí chye yi kənókó mbə Mandəm, ne yě chi bakak bábhíkí chye yi. Kə báróbhé kaysi chi bəchōŋ mənyiŋ ne bə kəkway bəjwimen ndū enyū εne Mandəm áyàŋ bə mandiŋi. **22** Yəndu bárəm bə babhəŋ keboŋ barəp chi bəchíŋtī bho. **23** Báró bəchye kənókó ntá Mandəm mmu apu gu, báróbhé chye kənókó chi ntá mənyiŋ εbhən bə bághókó ne amo. Mənyiŋ εbhə bəchi mbə nkwaŋwaŋ ne bəchak bəchi mbə kənen ne bəchák mbə nnya εnē bəkak mənwi, ne εbhénéfú mbə nnya εnē ésu mənie amík. Bə mənkəm bégùgu.

24 Eti yo, Mandəm aféré amo ne bhə bə mámkpík mánkə bəpəd mənyiŋ εbhən batı yap áŋwaka bə

mánku, enyu ene básòt mmuet eyap bekü ne batí menyinj ebhen béchyè bhø ntíánwóp. ²⁵ Mandem aféré amo ne bhø mbønyunø barø menoko menyinj ebhen bechi tétep éti yi bárøbhø kojo chi nsé. Ne menyinj ebhen Mandem ághókó ke bo bárøbhø chye kénókó, puyé mmu ane ághókó yéntiki enyiñ. Yi ke bábhóñjó béchyè bakak mpoknkem. Amen. ²⁶ Ndu bákù enyu yo ke Mandem aféré amo ne bhø be májwáká nökó bekü menyinj ebhen béchyè bhø ntíánwóp. Baghøré bhap bárø babhakanem bárøbhø bhære chi ne batí baghøré, enyiñ ene ebhiki kway wawak. ²⁷ Enyumet ke echi nkwo ne babhakanem. Bárø baghøré bárøbhø ñwaka bëbhære chi ne batí babhakanem, enyiñ ene ebhiki kway. Bákù baraka ntíánwóp ne batí babhakanem. Bákù no mámbøñ nökø ntëmsi ane akway ne bhø.

²⁸ Tëndu bðbhøn bábhíkí yan békaysi éti enyiñ ene bo báriñjí be echi tétep éti Mandem, Mandem aféré amo ne bhø. Aró bhø ndú bëpø nkaysi yap, ne ndú menyinj ebhen bëbhíkí kway be bo manku. ²⁹ Batí yap ájwí ne yéntiki enyú ndak abúabø mbø bekü bëbú ne bëfyø amík ndú menyinj bo bachak, ne epinj bëyañ bekü batí bëbá, ne mpabhamík, ne bëway bho, ne betaña ebhen mmu ábhøñ ne batí ndu áyènti mmuet ne bhø, ne berwø bho, ne epinj bekü batí bëbú, ne enájti. ³⁰ Ne berem ebúabø éti bo ndú bëchónjti manyén ayap, ne bëpap Mandem, ne nesañ, ne neyoñómuet, ne mpányu, ne békaysi babhi akø ane bekü bëbú, ne betaña ntí ne bëtayap ne bëmáyap. ³¹ Ne bëbhak echintímu, ne epinj ene mmu apu bhære bariëp, ne bëbhøñ ntí enen mmu abhíkí bhøñ ekøñ ne batí, ne bëbhøñ epinj ene mmu

apu ghə batı ntínso. ³² Böbhən bákà menyü menyinj ebhen báriñi be Mandem arem be bo abhen bákà menyü menyinj ebhə bábhən begu. Yë nə, bákà menyinj ebhə ne bárən te ambi beka ne bo bachak abhen bákà bhə be eri beku bhə.

2

Mandem átañ bo enyu ene echichak

¹ Yë ochí agha, mpok ótāñ bo ne ónkə nəkə nkúbhé menyinj ebhen bo bákà, opú kway betañja mmuet besí Mandem. Bétañ mmu ke ónkə nəkə nkúbhé menyinj ebhen yi ákà chi berem be wəmbən ókwén manyé besí Mandem. ² Sériñi be Mandem achi chak ndū netáñ ane yi átañ bo abhen bákà menyü menyinj ebhə. ³ Yë ochí agha, mpok ótāñ bo abhen bákà menyü menyinj ebhə, ke wəmbən ónkə nəkə bhə, okaysi be ókway bebeñ enyu ene Mandem apu chye wə ntəmsi ke? ⁴ Ke chi be ñsót beyä berinti ebhen Mandem átəñ bhese, ne neghó ane yi ághò menyinj ebhen sékù mbə be apú ghə, ne ekébhénti eyi mbə eráká ndak? Íbhíkí ghə be ntí ane Mandem átəñ bhese berinti chi bekwak bhese sentiknsem ndū bebá ebhesé? ⁵ Ke eti ógwàt ntí ene amem øke ka bétiknsem ndū bebá ebhe, ókà bebenti Mandem ne wə menja mendək nəkə chi ambi. Ne chəñ mémfú kpoñororj ndū nywəp enen Mandem átəñ bebenti ebhi, antáñ bo enyu ene echichak. ⁶ Chəñ Mandem ankap yéntikí mmu bekoño menyinj ebhen yi áká. ⁷ Bo abhen bákèm ekíkí ndū beri ebhen bo bákà, báfyè betañ beku be Mandem anchye bhə keném ne kenókó ne nepém enen mmu apú gu. Mandem áchyè bhə nepém enen nebhíki bhən ngwənti. ⁸ Ke

bo abhen babhiki bhəŋ mpok nε batı ndu báyinj̄i chi mmuet eyap, nε bápu kojo tetēp ndu nεpém enap kε bákojo chi bəbú, chəŋ Mandem antəŋ bo bəbenti εbhi, anchye bhə ntəmsi. ⁹ Chəŋ Mandem ankə yəntiki mmu ane ákə bəbú ámbák ndü beyă εkwet nε angók beyă bəbe. Akə nə bəbho nε bo Israel nε bəghaka amuet bo abhen bapu bo Israel nkwo. ¹⁰ Kε bo abhen bákə beri bábhəŋ kəném nε kənókó nε kpák. Ebhák enyu εyo bəbho nε bo Israel bəghaka amuet bo abhen bápú bo Israel nkwo. ¹¹ Mandem apu təŋ kérinjamík.

¹² Chəŋ bo mankəm abhen bákə bəbú εnē bábhikí riŋi εbhé Moses máném yəndu bátəŋ bhə kekojo bəbhé Mandem. Nε chəŋ Mandem amkpót manyé bo mankəm abhen bákə bəbú mpok báriŋi bəbhé Moses bəkojo bəbhé Moses. ¹³ Puyé bo abhen bághök enyiŋ εnē εbhé éghāti bhə kε bábhák chak besí Mandem, chi bo abhen bákə mbə enyū εbhé érəm kε bábhák chak besí bhi. ¹⁴ Mpok ane bo abhen bápú bo Israel bákə menyiŋ εbhən εbhé érəm mbə enyū batı yap aghati bhə, yəndu babhiki bhəŋ bəbhé εbhən bέfúéré ntá Moses, bátəŋ ndu menyiŋ εbhən bo bákə, be báriŋi enyiŋ εnē bábhəŋo bəkə nε εnē babhiki bhəŋ bəkə. ¹⁵ Bo bátəŋ ndü menyiŋ εbhən bákə be Mandem asiŋ bəbhé amem batı yap. Batı yap átè ntisiε be εyo échí tetēp, təndu mpokófu batı yap ághāti bhə be bábhəŋ bəkwéné nε mpok achak be báchi chak. ¹⁶ Ndü nywəp εnen Mandem áfuet ntá Yesu Kristo betaŋ bo mbə enyū Mbok Ndindí ane méghāti bo árəm, chəŋ antáŋ bo bəkojo nkaysi ane achi bhə anti nε menyiŋ εbhən bo bákə bhésé bhésé.

Bo Israel bápu bhuere bebhe Moses

¹⁷ Mbák chi be, bābhīnji mmuet eyeka be bāchí bo Israel ne bāghòkó mmuet ndú ebhé ene bābhənjo ne bāpà be bāchi bo Mandem. ¹⁸ Bāriñi enyin ene echí chak bekú mbənyuné bāghòk bēbhé. ¹⁹ Bāriñi sayri be báyà bo abhen bachi mbə manémámik mbi ne be bāchi mbə erənjə ntá bo abhen bachi amem ejuri. ²⁰ Ne bāriñi sayri be mānyure bechiñtí bho ne be bātòj bo abhen bāchí māmbə ndú mbi Mandem mbənyuné bākāysi be ebhé ékú bāriñi yēntikí enyin ne étòj be tetep nkem. ²¹ E, be bho bātòj bo bachak, ndaká yí bāpú tōj mmuet eyeka? Bāghàti bo be báké ghép aghep, ke bě babhən bāpú ghép aghébhé? ²² Bě bo bārèm be, “Mmu abhíkí bhən bēkwən bērwəp,” Bě babhən bāpú kwən bērwəbhə? Bě bo bāre pap baraká bəmandem nsé, bāpú ghep menyin ebhen bechi amem bekeré bəmandem nsé? ²³ Bě bo bāpà be bāriñi ebhé Mandem, bāpú chye nə Mandem ntíánwóp ndú bapú bhuere ebhé eyi? ²⁴ Ekáti Mandem érèm be, “Bě bo Israel bákù bo abhen bāpú bo Israel bárèm ebúbhu eti Mandem.”

²⁵ Nsyép ane bāsièp bo betəj be bāchí bo Mandem chi erítí enyin mbák bābhure bēbhé, ke mbák bāpú bhuere bēbhé Mandem nsyép ane bāsièp bo achi chi ndéndem. ²⁶ Ndu echí nə, mbák mmu ane bābhíkí syep yi ákù menyin mbə enyū ebhé éyàj, Mandem apu sot yi mbə mmu ane basyephe? ²⁷ Eyo ékù be bo abhen bābhíkí syep bhə ndú nkwo muet ke bābhure ebhé māndem chən be bēkwéné bechi ne be bo Israel mbənyuné bāpu bhuere ebhé yēndu Mandem achye nyaka bhe bēbhé ebhen básinjí amik, apet achye bhe epiñ besyep bho. ²⁸ Puyé besyep mmu

ke ákà yi ambak mbōj mmu Israél témé témé, ne nsyép ane tetep puyé ane nkwo̱mæt. ²⁹ Mmu ábhák mmu Israél tetep chí ndü nti eni ne nsyép ane tetep ábhak chí anti. Chí betik Efónó Mandem, puyé ebhen nkwo̱mæt. Mmu ane ábhójó enyú nsyép eyo Mandem ke ábiti yi, puyé nkwo̱nwaŋ.

3

¹ Bebhak mmu Israél ákà mmu ánhá bo abhen bapu bo Israél ke? Ne nsyép ákwak mmu ndü ntiki mbi? ² Menkem békwa̱k ndü beyá babhi. Enyinjí mbi ene ekwak mmu ane achi mmu Israél chi be Mandem afyé eyenj eyi amo ayap. ³ Ke mbák yap bábhíkí kú enyinj ene báfyé nyaka barięp ne Mandem be babhój beka̱ chi be Mandem apu pere bhare barięp ami ke? ⁴ Wáwák! Yéndu yéntiki mmu achi nsénse, Mandem ákà chi enyinj ene yi áréémé. Echi mbó enyú Ékati Mandem érèm éti yi be, “Itòj kpo̱jororj ndü yéntiki enyinj ene órèm be očhí chak, ne mpok bákpöt manyé ye, békwa̱né bepu bhak ne wo.”

⁵ Ke mbák bebá ebhen sékà békà bo mangó kpo̱jororj be Mandem achi chak, chonj séngati bhó be Mandem apu chak ndu békenti anchye bhesé ntensi? [Nchí rem no chi ne nerinjíndak enen bakwo̱nwaŋ.] ⁶ Epú enyu eyo wáwák! Mbó Mandem apu chak mbú ná yi ákway bëtaŋ bo? ⁷ Ke mpok mmu árèm be, “Nsé ene mësè ékwak bo mangó kpo̱jororj be Mandem achi mmu tetep, ne eyo éku máñchyé yi kénókó. Mbák echi no, ná Mandem akway bëtaŋ me andem be nchí mmu bebá ndu nchí sense.” ⁸ Ndaká yí bápú rem be,

“Séndək ambi bəku bəbá bə Mandəm antəŋ bhəsə bəri,” mbə enyü mbək bo báchònti manyén ayəse bə sérèm enyu yə. Chəŋ mámbəŋ ntəmsi ane akway nə bho.

Yë mmu apu chak bəsí Mandəm

9 Chəŋ séndəm yə bə yi? Bé nté ayəse bo Israël acha ane bo bachak kə? Wáwák! Nnánj ntəŋ bə bəbá bəbhəŋ betan̄ amfay bo mankəm, yë chi bo Israël nə yë chi abhen̄ bapu bo Israël. **10** Echi mbə enyü Ekáti Mandəm érèm bə,

“Yë mmu apu chak bəsí Mandəm,
yə amət apu,

11 yë mmu apu yaŋ bərīŋi Mandəm,
yë mmu apu yaŋ mbi Mandəm.

12 Mankəm báti knsəm ntá Mandəm,
bə mankəm barəp bə bəkwənə,
yë amət apú kə bəri,
wáwák! Yë amət apu.”

13 “Eyəŋónyu yap éném
mbə eriəp εne éfú ndū nnəm εnén
εnén mánéné, báró fúú.
Básət bári yap bərwə bho.”

“Beyəŋónyu bhap bəwày mmu way
mbə εfε mpok éném mmu.”

14 “Eyak nə bəbéptí bəyəŋ
kə bέfù bə anyu mpok nkəm.”

15 “Bekak εbhak εne bə báróŋó,
bátwə chi nə menemē nə nedí kεbhə.

16 Yëntikí εbhak εne bə báróŋó,
bátwə chi nə menemē nə nedí kεbhə.
17 Bábhíkí rīŋi bəku bo mámbóŋ kpák
nə batí.”

18 “Bápu chyε Mandəm kənókó wáwák!”

19 Sériŋi bε yěntiki εnyiŋ εne εchi amεm bεkáti εbhé Moses bεyiniŋi chi bo abhen Mandem achye bhə εbhé εyo. εyo échòk manyu bo abhen báyàŋ bεtaŋa mmuet bε bapu bo bεbá. Yěntiki mmu abhəŋ bεte besí Mandem ndü manyé. **20** εbhàk εnyu εyo mbənyunε, yε mmu apu kway bεbhak chak besí Mandem ne ntí bε ăkù mənyiŋ εbhən εbhé εyàŋ yi ankə. εbhé ăkù mmu andiŋi bε yi achi mmu bεbá.

Enyū Mandem ăkù bo mámbák chak besí bhi

21 Nénε, Mandem ăkù bo mandiŋi kpoŋoroŋ εnyū mmu ákway bεbhak chak besí bhi. εyo εbhikí bhəŋ yěnyiŋ bεkə ne εbhé yěndu bεbhé Moses ne baremē kεpinti mənáŋ bátε ntisiε εnyū Mandem ăkù bo mámbák chak. **22** Mandem ăkù bo mámbák chak mpok babhəŋjə neka ne Yesu Kristo. ăkù nə ne yε agha anε ábháŋjə neka ne Yesu Kristo. Mandem apu təŋ kéríŋámík. **23** Yěntiki mmu ăkù bεbá ne abhikí pεre ghaka ndü nte anε Mandem ághókó nyaka yi ambak. **24** Ke nénε, Mandem átəŋ bo bεríndu εbhi ndu ăkù mámbák chak besí bhi. εyo chi akap Mandem ne ăfuet chi ntá Yesu Kristo bεkə nə ăti εnyiŋ εne Yesu ăkù ndu bεfere bħesε ndü kesemē bεbá. **25** Mandem achye nyaka Yesu mbə akap, bε ăti manoŋ mi amen árójó amik, Mandem amfoŋori bεbá bo abhen mánóko Yesu. Mandem ăkù nə bεtəŋ bε yi achi chak. ăti εkébhénti εyi, asó nyaka bεbá εbhən bo bákə. Aghò nyaka bεbá εbhən bo bákə ndu mpok anε áfueře ansem mbə bε apu għo. **26** Ke nénε, ătəŋ bo bε yi achi chak ne ăkù yěntiki mmu anε abhəŋ neka ne Yesu ambak chak besí bhi.

²⁷ Ndu εchi yε nε, yi ékway bεkε sémpányu? Yεnyiŋ! Nε ntí achi bε yi? Chi bε sεkε berítí mεnyiŋ kε? Wáwák! Chi bε sénoko. ²⁸ Séghò yε bε Mandεm ásöt bε mmu achi chak chi mbák abhɔŋ nεka nε Yesu. Eyø εbhikí bhɔŋ yεnyiŋ bεkε ne mεnyiŋ εbhεn mmu ákε bεkoŋo εbhé. ²⁹ Mandεm achi Mandεm chi ndiere ntá bo Israεl? Apu Mandεm bo abhεn bápú bo Israεl? Achi Mandεm bo abhεn bápú bo Israεl nkwo. ³⁰ Mandεm amot kε achi ne ákε bo abhεn básiɛp bo ne abhεn bápú syεp bo mámbák chak chi mbák bábhɔŋ nεka nε Yesu. ³¹ Eyø ékε sénsoŋt bε εbhé εpu yεnyiŋ kε? Wáwák! Mbák sémbóŋ nεka nε Yesu, sεkεm bεbhé sayri.

4

Mandεm ákε Abraham ambak chak bεsí bhi

¹ Chøŋ sénđem yε bε yi ēti Abraham mmu achi chi-mbi ywεsε? ² Mbø Abraham achi nyaka chak bεsí Mandεm ēti berítí bεtik εbhεn yi ákε, mbε ntí achi anε yi ápanyu. Kε ápu kway nyaka bεkε nø bεsí Mandεm. ³ Ekáti Mandεm érèm bε, “Mpok Abraham abhɔŋ nεka nε Mandεm, Mandεm asöt bε yi achi chak bεsí bhi.” ⁴ Nkáp anε báchyè mmu ndø bεtik εbhεn yi ákε chi εnyiŋ εnε yi ábhóŋjá bεbhɔŋ ēti bεtik εbhø. Nkáp wu puyε akap. ⁵ Kε mmu anε ábhíkí fyε ntí chi ndø bεtik ke abhɔŋ nεka nε Mandεm mmu ákε bε bø bεbhá mambak chak, chøŋ ansøt yi bε achi chak ēti nεka εnen yi ábhóŋjá nε yi. ⁶ Nkúbhé εnyu yø kε Debhít aremε nyaka bε áfók áchí nε mmø anε Mandεm ásóré bε achi chak, yεndu abhíkí kε yεnyiŋ εnε εkε bε Mandεm anchyε yi áfók wu.

7 “Erí echa ntá bo abhen Mandem
áfónjórí epinj eyap ene bápú bhueré bëbhé,
antesé bëbá ebhap nkwo,
8 Erí echa ntá mmu ane Acha
ápú sot be abhøj bëkwéné éti bëbá bhi.”

9 Afók wu achi ye chi ntá bo abhen básièp bhø,
ke ntá bo abhen bapu syep bhø nkwo? Sérém
mbø enyü Ekáti Mandem érém be, “Mandem asot
nyaka be Abraham achi chak besí bhi mpok yi
ábhøjó neka ne yi.” **10** Mpok Mandem ásöré
Abraham be achi chak, mánañ basyep nyaka yi ke?
Chi mpok bábhíkí re syep yi, puyé mpok manan
basyephé yi. **11** Nsyép ane básiébhé Abraham ke
achi nyaka erinj ene Mandem afyé yi amuet betøj
be yi abhøj neka ne yi te mpok ane bábhíkí re syep
yi. Mandem áké nyaka no be Abraham ambak
chi-mbi ntá bo mankem abhen mánoko Mandem
mpok bábhíkí re syep bhø, ne nta abhen neka
enap ne Mandem nékú yi ásöré be bo bachi chak
besí bhi. **12** Abraham achi nkwo chi-mbi ntá bø
abhen basyep bhø mbák bákøjo bayarékak yi ndu
babhøjo neka ne Mandem, nkúbhé mbø enyü yi
áchi nyaka yé chi ndu mpok ane babhíkí re syep yi.

Barièp Mandem achi ntá bo abhen bábhøj neka ne yi

13 Mandem afyé nyaka barièp be chøj Abraham
ne bëbhárébhø bhi manyie mmik. Epú nyaka chi éti
Abraham abhuré bëbhé. Befuet ndú neka Abraham
ke Mandem ásöré yi be achi chak. **14** Mbø bo abhen
bábhùre bëbhé ke babhøj nyaka menyie mmik
mbø neka eneka ne Mandem nechi chi ndéndem,
ne mbø barièp ami nkwo abhíkí bhøj ntí. **15** Ebhé
étwø ne ntëmsi Mandem ntá bo ndu bápú bhueré yø,

ke nəbhəet ane εbhé εpú, mmu apu kway bəkwən εbhé.

16 Etiyə ke echi bə bariəp Mandəm achi chi ntá bo abhən babhənə nəka ne yi, bətən bə chi čti bər̄ndu εbhi ke yi ábhóñjó nyaka bəkə menyin εbhən yi afyé bariəp bəkə ntá yěntikí εbhárémə Abraham. Bariəp ami apú chi ndierə ntá bo abhən bákōñjō bəbhé, ke ntá bo bachak mankəm nkwə abhən babhən nəka ne Mandəm mbə Abraham, təndu bəse mankəm sechi bəbhárébhə bhi. **17** Echi mbə enyū Ekáti Mandəm érəm bə, “Nkə wə ómbák chi ntá bo bəyă bətək. Yi achi bəsí Mandəm mmu yi ánókó, Mandəm mmu ákə bawú mámpétnsem ndū nəpém. Yí áchyε εyən bə enyiñ ene épú εmbak, εmbak.” **18** Abraham arən nyaka ambi menoko bariəp Mandəm. Are non ambaka nəkə ntí yěndu ēbe nyaka mməet menoko bə bariəp Mandəm abhən bəfu tətəp. Eti yə, achi chi ntá bo bəyă bətək bəkoñjō menyin εbhən Mandəm aghati yi bə, “Chən bəbhárébhə bhe mánja máncha.” **19** Abraham anañ aghaka nyaka mbə mamié bəsa betay (100) ne arəbhə sət mməet chi mbə ngú, ne árínjí bə ngəré ywi Sará achi nkongəré. Yē nə, ate kpirí ndū nəka eni ne Mandəm, anoj nəkə bə Mandəm ankə mbə enyū yi árémmé. **20** Arínjí nyaka bə bariəp Mandəm abhən bəfu tətəp. Yi kəmakati yε enyiñ ene Mandəm árémmé, ke abhóñjó nəka ne Mandəm andək nəkə chi ambi ne anchye nəkə yi kənókó. **21** Arínjí nyaka bə Mandəm abhən bətañ bəkə enyiñ ene yi afyé bariəp bəkə. **22** Ne bəfəet ndū nəka eni, “Mandəm asət bə Abraham achi chak bəsí bhi.” **23** Enyiñ ene básiñjí bə Mandəm asət yi bə achi chak bəsí bhi

εbhíkí yiŋi nyaka chi yi aywíntí. ²⁴ Echi nyaka čti yesé nkwó ndu sénókó Mandém mmu áká nyaka Yesu Acha ywesé apetnsem ndú nepém. ²⁵ Yi, Yesu, ke Mandém aró be angu čti bεbá εbhese, aká yi apetnsem ndú nepém ndu béká bese sémbak chak besí Mandém.

5

Séchí sayri ne Mandém néne čti Yesu

¹ Téndu séchí ye chak besí Mandém néne ndu sébhájó neka ne Yesu, séchí ndu kpák ne Mandém čti enyiŋ ene Acha ywesé Yesu Kristo áká ntá yesé. ² Kristo aká sébháj mbi bεbhak enyu ene beríndu Mandém bεbhak ne bhese befuet ndu neka enen sébhájó ne yi. Ne sébháj maňák mbonyuné sebhaka nti ndú kéném eken sébháj chaoj ne Mandém. ³ Ke mbəŋ enyiŋ ene echa eyo chi be sébháj maňák ndu besənjori εbhese mbonyuné serinjí be esənjori ekwak bhese sengək bête kpirí. ⁴ Ne bête kpirí ákwak bhese sémbón̄ epiŋ ene étōŋ be séfuet nemó. Ne epiŋ eyo éká sémbaka nti be chaoj Mandém anká mbonyu yi areme. ⁵ Ne mbák sébháj nebhakánti, eyo épú twə bhese ne bεkwéné. Sériŋi be Mandém akəŋ bhese tontó, mbonyuné aká be Efónjó Bεdyere mmu yi achye bhese ánká ekəŋ eyi enjwi bhese anti.

⁶ Mpok ane séchí nyaka kεbháj bεtaŋ bεkwak mmuet eyesé, Kristo agú ndú nywəp enen Mandém ayabhe, be ánkawak bhese bō bεbá. ⁷ Etan̄ bέ mmu ánká begu čti mmu ane achi chak, yéndu mmu akway beka newú čti erítí mmu. ⁸ Ke Mandém atəŋ kpoŋorɔŋ be yi akəŋ bhese ndu Kristo agú čti yesé mpok sebhuet nyaka bō bεbá. ⁹ Téndu manoj

Kristo áróñó amik éti yesé, Mandem ásót be séchí chak bési bhi néne. Echi mböñj tétep echa be Kristo ápeme chøñj bhesé be bëbënti Mandem béké bhak ne bhesé. ¹⁰ Mpok sébhuet nyaka bömpap Mandem, yi aká sémpetnsem ntá yi, bëfuet ndú newú Móywi. Ná ne néne, ené sépéttnsem ntá Mandem? Echi mböñj tétep echa be Móywi apu nök bëpeme bhesé, tëndu yi achi nepém. ¹¹ Ke mböñj ené echa eyo chi be sébhøñj mañák éti mënyinj ebhen Mandem afüere ntá Yesu Kristo Acha aká ntá yesé. Yi Kristo ke áká sépérénsem ntá Mandem.

Adam atwó ne newú, Kristo atwó ne nepém

¹² Bebú bëfuet ntá mmu amot ke bëtwó fá amik, ne bëbú ebhi bëtwó ne newú. Nô ke echi be newú népðko bo mankem mbonyune yëntiki mmu áká bëbú. ¹³ Bebú mënañ bëchi nyaka fá amik ke Mandem áká bëbhé bëfuet ntá Moses bëtwó. Ke nebhuet ane ebhé épü bápu kwáy berem be mmu akwen ebhé. ¹⁴ Yë nô, bebú bëbhøñj betañ amfay bo mankem bëbho mpok Adam kpát beghaka mpok Moses, ne yé chi bo abhen bebú bhap bëpu nyaka mbø ebhen Adam mmu ákwéné ebhé Mandem abhak mbø ane ábhónjó nyaka bëtwó. Ke apet abhak kékúri ne mmu ane ábhónjó bëtwó. ¹⁵ Ke enyu ené Mandem átòñ bhesé beríndu éti Kristo echi kékúri ne enyu ené Adam áká bebú. Beyä bo bágu nyaka éti bebú mmu amot, ke beríndu Mandem beyä mbøñj bëcha. Enyu ené ke Mandem áchyè áfók ntá beyä bho ndéndem bëkoño enyü mmu amot, Yesu Kristo, átåñjó beríndu. ¹⁶ Ne akap ane Mandem áchyè bho ndéndem achi kékúri tontó ne akap ane bebú mmu wu amot bëtwò ne wu. Bëkoño bebú bhø memot

Mandem atāj bo mankem ne bákwēn manyé. Ke akap ané Mandem áchyè ndéndem bekojo bēbá bēyā bho ákà bo mámbák chak besí bhi. ¹⁷ Tēndu bēbá mmu amot békà newú nébhōj betaj amfay bo mankem, echi mbōj tētēp echa, bē bo mankem abhen Mandem átōj bō bēyā berindu ne áchyē bhō akap ndéndem ndu békà bō mambak chak besí bhi, mámbōj betaj ndū nepém enap ndu besat awónem amfay yéntiki enyiñ ēti enyiñ ene mmu amot, Yesu Kristo áká.

¹⁸ Nō ke échí bē, nkúbhé mbō enyū bo mankem babhōj nyaka békwané ēti bēbá mmu amot, enyu eyo nkwo ke echi bē mbonyune mmu amot áká enyiñ émot eyo ene echi chak, bo mankem babhiki bhōj békwané, ke babhōj nepém enen nebhlki bhōj ngwenti. ¹⁹ Ne nkúbhé mbō enyū netañánti mmū amot néká bo mankem mámbák bō bēbá, mmu amot ane áká mbō enyu Mandem aghati yi, aká bo mankem mámbák chak.

²⁰ Mandem áká nyaka ebhé entwō bē bo mángó sayri bē bēbá bhap bēyā tontó. Ke mpok bo bákà nyaka bēyā bēbá mandek nökə chi ambi, Mandem atāj berindu ebhi enyu ené éyá mbōj échá, ²¹ bē mbō enyū bēbá bétōj betaj ebhi amfay bho ndu bétwō ne newú, berindu Mandem nkwo bēbhōj betaj amfay bho ndu békà bō mámbák chak besí bhi. Ne eyo ékà bō mámbōj nepém enen nebhlki bhōj ngwenti ēti enyiñ ene Acha ywesé Yesu Kristo áká.

6

Mmū ane ábháré mmuet ne Kristo arap chi mbō ngú

¹ Chəŋj séndəm yε bε yi? Séndók ambi bεk₄ bεb₄
bε bεr̄indu Mandəm menja mencha kε? ² Wáwák!
Bεsε bho sεr̄obhε chi mbɔ bawú nd̄u nt̄e yεsε nε
bεb₄, séndók ambi bεk₄ bεb₄? ³ Bābhíkí r̄inj̄i bε
bεsε mank̄em abhen bájwítí bε Mandəm achém
bhεsε nε Yesu Kristo, bájwiti nyaka bhεsε chi bε
sεmbak mbɔ bε sεgu nyaka nε yi mpok yi agu?
⁴ Echi yε mbɔ bε manaq babhεmε nyaka bhεsε nε yi
mpok bajwiti bhεsε, bε nkúbhé mbɔ εnyu Mandəm
Etayesε ákú nyaka Kristo apεtnsεm ndu nepém ndu
bεtaŋ εbhi εbhεn bεyā bεcha, bεsε nkwo sénkwáy
bεbhəŋ nepém nekɔ. ⁵ Tεndu Mandəm áchémé
bhεsε nε Kristo ndu newú eni, chəŋj sεmbak nε yi
mpok sεpérənseм ndu nepém nkwo mbɔ yi. ⁶ Sérinj̄i
bε εchi nénε mbɔ bε bágø nyaka nepém nεsí εnεsε
ndu εkotákátí nε yi, bε Mandəm anchən̄ti mm̄uet
bεb₄ ayεsε bε sεkε pεrε bhak ndu kεsεmε bεb₄.
⁷ Echi nɔ mbənyunε bεb₄ bεpú pεrε bhəŋ bεtaŋ
amfay mmu anε ánán̄ ágú. ⁸ Tεndu sεgú nε Kristo,
sénoko bε chəŋj sεmbak nkwo nε yi. ⁹ Sérinj̄i bε tεndu
Mandəm ak₄ Kristo apεtnsεm ndu nepém, yi apú
pεrε gu wáwák. Newú nebhiкi pεrε bhəŋ bεtaŋ nd̄u
nepém eni. ¹⁰ Newú εnεn yi agu, agú bεchən̄ti bεtaŋ
newú. Agú ndəŋ amət ndak amay. Ke nepém εnεn
yi ábhóhj̄o nechi chi ndu bεchyε Mandəm kεnókó.
¹¹ Bε nkwo bābhəŋ besöt mm̄uet εyεka mbɔ bε bágø,
nε bε bābhíkí pεrε bhəŋ yεnyiŋ bεk₄ nε bεb₄, nε
bε bāchi nepém ndu bεtok Mandəm ndu yi áchémé
bhe nε Yesu Kristo.

¹² Bāké pεrε rɔ yε bεb₄ mεmbóŋ bεtaŋ nd̄u mm̄uet
εyεka εnε égùgu bεk₄ bε mānk̄oŋo nɔkɔ chi mεnyiŋ
εbhεn yɔ εnjwaka bε mānk₄. ¹³ Yε mmu ywεka

áke chye ye ερόκόμηετ εyi mbə enyiŋ ene básot békə bəbéptí menyin̄ ne yo. Ke chye ka mm̄et ntá Mandem mbə bo abhen mánán bágú ke yi áká băpetnsem ndū nepém. Ne chye ká bəpókóm̄et εbhəka ntá Mandem mbə menyin̄i betik εbhən básot békə chí menyin̄ εbhən bəchi chak besí Mandem. **14** Mbák mánku nō nkaysi békə bəbá apu pere bhən̄ chən̄ betan̄ amfāy yeka, təndu εbhé εbhíki pere bhən̄ betan̄ ndu nepém eneka, ne ndiere berindu Mandem ke bébhójó betan̄ ndu nepém eneka.

Bő Kristo bábhən̄ bəbhak chak besí Mandem

15 Chən̄ séndem ye be yi? Séndók ambi békə bəbá mbənyun̄e εbhé εbhíki bhən̄ betan̄ ndū nepém enesé, ne berindu Mandem ke béróhé bhən̄ betan̄ ndū nepém enesé ke? Wáwák! **16** Bábhíki riŋi be mbák mánchyé mm̄et ntá mmu békə chí menyin̄ εbhən̄ yi áyàŋ mánku, nō băchi basem ntá mmu wu? Mmu ăkway bəkoŋo bəbá, ne bəbá mentwə yi ne newú. Mbák εpu nō, mmu ăkway bəkoŋo Mandem, ne Mandem ankə yí ambak chak besí bhi. **17** Ke səbhən̄ bəkaka Mandem be yéndu băchi nyaka ndu kesemé bəbá, néne, băkđo ne batı ayeka ankəm, menyin̄ εbhən̄ bátójó nyaka bhe. Menyiŋ εbhə ke báró amo yeka. **18** Mandem aféré be ndū kesemé bəbá ne bărəp chi basem abhi be mánku nōko chí menyin̄ εbhən̄ békí chak besí bhi. **19** Nchí sət eriŋ ndū nepém ne ntí be méyàŋ mǎnjwimem ndū menyin̄ εbhən̄ mérèm, mbənyun̄e ébem̄et be bakwăŋwan̄ mámbóy nejwimem ndū menyin̄ εbhən̄. Nkúbhé mbə enyǔ băchyé nyaka bəpókóm̄et εbhəka ndū

kesem eken bækə barak epúsí nebebéptí menyinj bechak ebhen beyá mendók nəko chi ambi, chye ká bepókómhet ebheka néne mbə basem ntá Mandem be yi ankə mambák chak besi bhi enyu ene babhak nyáñá.

²⁰ Ndú mpok ane báchí ndu kesemé bebú, bábhíkí bhən nyaka yenyinj bækə ne menyinj ebhen bechi chak. ²¹ Mpok eyo, bábhən nyaka ntiki nsáy ndú menyinj ebhen bákə, ebhen-ne bábhən ntíánwóp beka nene? Menyiñ ebhə bétwə chi ne newú. ²² Ke nene, ené Mandem ánánj áféré be ndú bebú, bárəp chi basem abhi, ne nsáy ane bábhənó chi nepém enen nechi nyáñá, ne ndú ngwenti, bábhən chi nepém enen nebhikí bhən ngwenti. ²³ Nsáy bebú chi newú, ke akap ane Mandem áchyè ndéndem chi nepém enen nebhikí bhən ngwenti ntá yéntikí mmu ane abháré mmuet ne Yesu Kristo Acha ywesə.

7

Pöl ásot eriñ ndú ebhé ene éyíní nebhay

¹ Böma, báriñi ebhe. Báriñi ye be ebhé ebhən betanj ndú nepém mmu chi ndiere mpok yi achi nepém? ² Nchí sot eriñ ené ngoré nebhay. Mpoknkem ane nném achi nepém ebhé égwòt yi ne nném eyi. Ke mbák nném agu, ebhé yo épu pere gwòt yi. ³ Mbák ngoré achi ne mmu achak mpok nném ábháet nepém, no achi nkwené berwəp. Ke mbák nném agu, ebhé ené égwáré yi ne nném épu pere bhən betanj amfay yi. Ne mbák abhay mmu chak, apú bhak nkwené berwəp.

⁴ Böma, enyu eyo ke echí ne bhe. Ebhé ébhíkí pere bhón betanj ndú nepém eneka mbənyuné,

beyinjì εbhé, bágú nyaka nε Kristo mpok yi agu ndú ekotákátí. Néne, bābhat mmuet ne mmu ane Mandem ákù yi apetnsem ndú nepém be anku bhesè sémbák bo abhen sékù beri ndú bətok Mandem. ⁵ Mpok ane sékōjo nyaka menyinj ebhen bakwǎŋwaŋ báyàŋ senku, εbhé ékú séré nwaka békù bəbəptí menyinj ne mmuet eyese be menyinj εbhé mentwə bhesè ne newú. ⁶ Ke néne, εbhé ébhíkí pere bhəŋ yenyinj békù ne bhesè mbənyunε, beyinjì menyinj ebhen bégwáré nyaka bhesè, sérɔp chi mbə bawú. Néne, sépet sépú ndú kesem bəkoŋo mbi bəbhé εbhén basinjì mbənyunε sérɔbhé koŋo chi mbi akə ane Efónjó Mandem átəŋ bhesè.

Ebhé Mandem ékù sén̄go bəbá bhesè

⁷ Séndém ye be yi? Bəbhəeré εbhé chi békù bəbá kε? Wáwák! εbhé ke ékù bo mändinjì enyinj ene bəbá bəchi. Mbə εbhé ébhíkí rem be, “Óké fyε ngoŋo ndú enyinjì mmu” mbə mbíkí riŋi bəbá εbhén bəchi ndu bəfyε ngoŋo ndu enyinjì mmu. ⁸ Ke εbhé eyo éká nyaka mfye ngoŋo ndú menyinjì bho menyū nε menyū. Mbák εbhé épú, bəbá bébhák chi mbə enyinj ene égú. ⁹ Mpok achi ane mbíkí riŋi nyaka enyinj ene εbhé éyàŋ bo manku. Ke ndínjì nkó εbhé, ngó be nnáŋ nkwen nyaka εbhé, ne ngú. ¹⁰ Nkúbhé εbhé ene Mandem áyàŋ nyaka be enku me mbəŋ nepém étwò me chi ne newú. ¹¹ εbhé ene echí me anti érɔbhé twó me chi ne newú. ¹² Séghò ye be bəbhé menkem bəchi nyánjá. Yéntikí enyinj ene εbhé érèm echí nyánjá, échí chak, ne eri.

¹³ Ke εbhé ené echí erítí enyinj étwò nyaka me chi ne newú kε? Wáwák! Bəbá ke bέfueré ndú erítí

eniyin eyo étwó me ne newú. Ndu echi no, séghò ye kponjororj bebebá chi eniyin ene ébébhé échá. Béfuet ndu erítí ebhé Mandem, bebebá bétwò bho ne menyin ebhen bébébhé becha.

Nenu enen sénù ne bebebá

14 Sériñi be ebhé chí eniyin ene éyiní befónjó ebhesse. Ke nchí chí nkwañwan ane achi ndu kesemé bebebá. **15** Mbíkí riñi menyin ebhen mékà. Mpú kà menyin ebhen méyàn beka. Nchí kà chi nkúbhé menyin ebhen mpábhé. **16** Téndu menyin ebhen mékà chí ebhen mbíkí koy beka, eyo étòj be nká be ebhé chí erítí eniyin. **17** Sayri sayri, puyé chí me ke nchí kà ye bebebéptí menyin. Chi bebebá ebhen bechi me anti. **18** Ndíñi ye be ye erítí eniyin epu ndu nepém ena mbø nkwañwan. Yé beri bepu fu me anti. Yéndu mbónjó ntí beka beri, mmuet apu me. **19** Mpú kà beri ebhen mbónjó ntí beka. Ke nchí kà bebebéptí menyin ebhen mpu yan beka. **20** Ke mbák nchí kà chí bebebéptí menyin ebhen mpu yan beka, eyo étòj be, sayri sayri, puyé chí me ke nchí kà bo, chí bebebá ebhen bechi me anti. **21** Echi ye chí mbø ebhé ndu nepém ena be mpok méyàn beka erítí eniyin, ebéptí eniyin ke nchí kà. **22** Nkoy ebhé Mandem ne ntí ena nenkem. **23** Ke ngó be ebhé echak échí ndu amuet eya ené énù ne nkaysi aya, énkà nökà be mbak ndu kesemé bebebá ebhen bebhuet ndu nepém ena. **24** Eyá enyu ené ébep echa! Choy agha ámfere me ndu betanjá nkaysi beka bebebá ane átwò me ne newú? **25** Bakak ámbák ne Mandem mmu ákà no befuet ndu eniyin ene Yesu Kristo Acha ywese áká.

Echi yε bε ndü nkaysi aya, nchí ndü kεsεmε εbhé Mandεm, kε ndü nεpém εna mbø nkwañwañ, nchí ndü kεsεm εbhé bεbá.

8

Enyú bo bákway bεbhak ndu bákøjo Efónjó Bedyere

¹ Néne, yε mbi apu anε Mandεm árem bε bo abhen bábháré mmuet ne Yesu Kristo bákwen manyé. ² Nti achi bε, εbhé Efónjó Mandεm mmu áchyε me nεpém ndu nchεmε mmuet ne Yesu Kristo, éféré me ndü εbhé εnε εchyε bεtañ bεkù bεbá εbhén bétwø chi ne newú. ³ Bεbhé εbhén Mandεm áchyé ntá Moses bεbhíkí kway nyaka bεpεmε bhesε ndü bεbá ne ntí bε ndü nεpém εnεsε mbø bakwāñwañ, sεbhíkí bhøj nyaka bεtañ bεbhárε bho. Mandεm kε ápεmε bhesε ndü átø mbøj Móywi, ne yí atwó fá amik ne nεpεmε nkwañwañ mmu ákù bεbá. Ne ndu atwó enyu yø, akù bε bεbá bεkεpεrε bhøj bεtañ amføy bho. ⁴ Mandεm ákù nø bε bεsε bo sεpú pεrε kø chi ndü bεtañ εbhεsε babhøj mbø enyú bakwāñwañ bákù, kε sérøbhε kø chí ndu bεtañ abhen Efónjó Mandεm, sém̄bøj mbi bεbhak chak bεsí bhi mbø enyú bεbhé Moses bεyan sém̄bak.

⁵ Bo abhen bákù chi bεbέptí mεnyiñ bεkoñø nεpém bakwāñwañ, bábhárε ntí chi ndü bεbέptí mεnyiñ εbhén nεpém bakwāñwañ néyàñ. Kε bo abhen bákù chi bεrítí mεnyiñ bεkoñø enyiñ εnε Efónjó Bedyere árèm, bábhárε ntí chi ndü mεnyiñ εbhén Efónjó Bedyere ákónjø. ⁶ Mbák mmu abháré ntí ndü mεnyiñ εbhén bakwāñwañ báyan, εyø étwø yi chi ne newú. Kε mbák mmu abháré ntí ndü mεnyiñ εbhén Efónjó Bedyere áyañ, Mandεm áchyε yi nεpém

né kpák. ⁷ Mmu ane akaysi chi mənyiŋ ebhen bakwāŋwaŋ báyàŋ békʉ achí mǔmpap Mandem. Apú septimʉet bekoŋo bəbhé Mandem, né apú kway békʉ nō wáwák. ⁸ Né bo abhen bákòŋo chi nəpém bakwāŋwaŋ, bápú kway békʉ mənyiŋ ebhen béchye Mandem manják.

⁹ Ke be bápú koŋo nəpém bakwāŋwaŋ. Bákòŋo chi Efónjó Mandem tēndu yi achi né bhe. Mmu ane Efónjó Kristo apu né yi apú mmu Kristo. ¹⁰ Ke tēndu Kristo achi né bhe, yě mmʉet eyeka agǔgú ēti bəbá, bəfónjó ebhəka bəchi nəpém, mbənyunə Mandem áká báchi chak besí bhi. ¹¹ Tēndu Efónjó Mandem mmu áká Yesu Kristo áfú ndū newú achi né bhe, chəŋ Mandem ankʉ mmʉet eyeka eñe égù nkwo émpet émbak nəpém ndū betaŋ Efónjó Bədyere mmu achi né bhe.

¹² Bōma, enyiŋ echi eñe sébháŋjó békʉ, ke puyé bə səbhəŋ bekoŋo mənyiŋ ebhen bakwāŋwaŋ báyàŋ békʉ. ¹³ Mbák mmu ywəka ánkónjó mənyiŋ ebhen bakwāŋwaŋ báyàŋ békʉ, ágú. Ke mbák mánkoŋo mənyiŋ ebhen Efónjó áyàŋ mánkʉ chəŋ mǎmbəŋ nəpém. ¹⁴ Yəntikí mmu ane ákòŋo Efónjó Mandem achí mmó Mandem. ¹⁵ Efónjó Mandem áchyé bhe apú kʉ mǎmbak basəm bə mǎmpet mǎmbəŋ béchay. Efónjó Mandem ákʉ mǎmbak bə Mandem. Né ndū betaŋ Efónjó yəntikí mmu ywəka ábhìŋjí yi bə, “Eta, Etaya!” ¹⁶ Eyə étəŋ bə mbəŋjó Mandem áchəm né bati yəse né ákʉ səndiŋjí bə səchi bə Mandem. ¹⁷ Né tēndu səchí bə Mandem, chəŋ sémboŋ áfók ane yi ábháré ntá bōbhi, né mənyiŋ ebhen Mandem ábhàrē ntá Kristo. Mbák sénká béchəm mmʉet né Kristo ndū esəŋjəri eyi, chəŋ sénchəm né yi ndū kəném eki.

Mandem ábhare kéném ntá yese

18 Beysiŋi bəsoŋɔri εbhən séghá néne, bérpú yényiŋ εne mmu ákway bəyenti ne kéném eken Mandem áká chəŋ sémbóŋ. **19** Menyiŋ εbhən Mandem ághókó mənkəm ménđòŋ ne bəyá̄ εkwak nywɔp εnen yi átəŋ kpoŋoroŋ bo abhen bachi bɔbhí. **20** Echi nə mbənyunε Mandem áká bə menyiŋ εbhən yi aghoko mémbák chí ndéndem. Puyé bhə ke býəŋ bəbhak enyu yo. Mandem mmu ághókó bhə ke áká bə émbák nə. Ke beri békí ambi. **21** Ne échí bə chəŋ Mandem amfərē menyiŋ εbhən yi ághókó ndú kəsem anten menyiŋ εbhən béká bə mémprá̄ bə bə nkwa mémbóŋ mbi bəbhəŋ kéném mbə enyú bə Mandem bábhəŋ kéném. **22** Sériŋi bə menyiŋ mənkəm εbhən Mandem ághókó bétòŋ mbə ngəré ane ághòk bəbe mpok ánòŋsi. **23** Ne puyé chi ndieré menyiŋ εbhən Mandem ághókó ke bégħòk bəbe, méntoŋ nəkə. Besé babhəŋ bo Mandem achyé Efónjó Bədyeré mbə akap ane mbi ané átəŋ bə chəŋ sémbóŋ kéném eken kəbháet ambi, sétōŋ nkwa, señoŋ nəkə bə Mandem ansət bəse amħet mbə bɔbhí. Nə chi bə anchyé bħesé mmuħet nəkə. **24** Mandem apémé bħesé, mpok sébhàka ntí ne yi. Mpok séghà menyiŋ εbhən sébhàka ntí aré sépú pere rəŋ ambi bəbhaka ntí aré. Agha ákway bəbhaka ntí ndu enyiŋ εne yi ánáŋ ábhóŋjó? **25** Ke mbák sébháká ntí ndú enyiŋ εne sébhikire ghá, sérəŋ ambi mənoŋ yo ne ekébhéntí.

26 Echi enyumət bə ndu sébhíkí bhəŋ bətaŋ mənikmħet mbə enyu sébhóŋjó béká, Efónjó Bədyeré ákwak bħesé. Yimbəŋ ḥniżżeq eti yese ansək nəkə nsók enyu εne échá enyú mmu ánikiṁħet ne eyoŋjónyu. **27** Ne Mandem mmu árínjí menyiŋ εbhən

bəchi bhəse anti aríñí nkwo nkaysi Efónjó Bədyerə, mbənyunə Efónjó Bədyerə əníkməet əti bo Mandəm ke ákojo chi nkaysi Mandəm.

28 Sérinjí be yəntikí enyin ene éfákári ne bhəse, Mandəm ásot yə ankə bé éntwó ne bəri ntá bo abhen bákən yi, bo abhen yi ábhínjí bəkojo nkaysi yi.

29 Echí nə mbənyunə Mandəm anáj aríñí nyaka bɔbhi ambi ambi. Ndu echi nə, áyap bó nkwo bəkə be mändəp chi mbə Móywi. **30** Ne bo abhen yi áyábhé, abhínjí bhə nkwo. Ne akə bo abhen yi ábhínjí mámbák chak bəsi bhi, ne bo abhen yi akə mámbák chak, akə mámbóŋ mbi bəbhak ndú nəbhəet kənókó yi ne yi.

Ekəj Mandəm ne bo abhen bábháré mməet ne Yesu Kristo

31 Chəj sémpet séndəm ntiki enyin echak? Mbák Mandəm achi ne bhəse, agha ákway menu ne bhəse ansət awónem? **32** Mandəm abhíkí kəm nyaka Móywi be ake bhəj esənjəri. Arə yi be ankwak bhəse mankəm. Təndu yi áchyé nyaka yi əti yesə, sébhíkí ghə be chəj anchye bhəse menyin menkəm ebhen Efónjó Bədyerə áchyé? **33** Agha akway bərem be bo abhen Mandəm ayabhe be mambak abhi bákwén manyé? Mandəm ke ákə bhə mámbák chak. **34** Agha ákway bərem be mántémsí bhəse? Chí Yesu Kristo mmu ágú nyaka ke Mandəm akə yi apətnsem ndú nepém ne achi ebhé awónem eywi, ne sayri sayri, əníkməet əti yesə ke? **35** Agha ákway bəfəre bhəse ndú ekəj ene Kristo ábhónjó ne bhəse? Chi nepém enen nétánjá ke chi esənjəri? Chi nənyok enen báhyə bhəse ke chi nsay? Chi

nchébhé nden ke nepá ane bō bápà bhese ke chi newáy ane bo báyanj beway bhese? ³⁶ Echí mbō enyú Ekáti Mandem érèm be,
“Eti ye,
bo báyanj beway bhese mpoknkem.
Básat bhese chi mbō ághóñomén
ane báyà beronj beway.”

³⁷ Wáwák! Ndú menyinj ebhen menkem ebhen békari ne bhese, Kristo mmu ákójó bhese áchyé bhese awónem tontó. ³⁸ Ndínjí be yenyinj épú kway befere bhese ndú ekonj eyi. Newú nepu kway béká no. Séchí chi nepém, ne nepém népú kway béká no. Béángel Mandem bápu kway béká no. Menyinj ebhen bébhóñó betaj amfay bépú kway béká no. Menyinj ebhen bechi néne, ne ebhen bétwò ambi bépú kway béká no. ³⁹ Betantí menyinj bépú kway béká no. Yé chí mfay, yé chí mmik apú kway béká no. Ne ndú menyinj ebhen Mandem ághókó menkem ye émat epu kway befere bhese ndú ekonj ené Mandem ábhóñó ne bhese eti enyinj ené Acha ywesé Yesu Kristo áká ndu békawak bhese.

9

Mandem ayap nyaka bo Israel be mámbák bóbhi

¹ Me mmú Kristo nchí rem chi tetep, mpú sénsé. Ntí ena nkwó nérèm be nchí rem chi tetep, ne Efónjó Bedyere árèm chi enyumot. ² Basémé aya me anti tontó ne ntí nésònjerí me amem mpoknkem eti bómaya, bo Israel, bo etok eya. ³ Yé chí béká newú ka be ntensi Mandem ambak ne me, ne be yi amfap me ne Kristo mbák eyo ékway békawak bo mánókó Kristo. ⁴ Báchí bo Israel. Bó ke Mandem

ásóré bē mámbák bōbhi. Ntá yap kē yi átónjó bēdiéré bhi. Anyū nku chi nē bhō. Ntá yāp kē yi achyē bēbhé. Bō kē yi atōnjō enyū bo babhōnjō bēchye yi kēnokó ne, ne bō kē yi afyé bariēp. ⁵ Bō kē báchi bēbhárébhō Abraham ne Aisek ne Jekóp. Nē bábhé Mpemē Mandem afyé nyaka bariēp be átō chi etōk eyap. Bábhé yi chi ndū nnérékere wu. Yí Kristo, achí Mandem ne abhōj betaq amfay menyin menkem. Sémbítí yi mpoknkem. Amen.

⁶ Mpú rem bē Mandem änök bēbhárē bariēp amen yi afyé nyaka ne bo Israel. Puyē yéntiki mmu Israel ke achi mmū Mandem. ⁷ Ne puyē bēbhárébhō Abraham mankem ke bachi bōbhi tetep. Mandem arem nyaka bē, “Befuet ntá Aisek kē óbhōj chōj bēbhárébhō abhen mfyé bariēp bēchye wō.” ⁸ Ene étōj bē puyē chi bō abhen bábhé mbō yéntiki mmó achak ke bachi bō Mandem. Chi bō abhen bábhé bēkojo bariēp ami ke Mandem ásóré bē báchi bēbhárébhō Abraham tetep. ⁹ Bariēp Mandem amo ntá Abraham achí nyaka bē, “Nkúbhé mpok ane mmíé mbure, chōj mpētnsem, ne Sará ambé mómbakanem.” ¹⁰ Mandem abhikí fyē bariēp chi ndiere ne Abraham, ke ne Rebéka nkwa mpok yi achi nyaka ne meniē befak ebhen chi mbi ywesé Aisek afyé, ¹¹ yéndu bō bábhuet nyaka amem menie, keku yē bēbá ne yē beri, ndu betaq bē Mandem áyāp mmu chi bēkojo nkaysi ane yi ábhōj. Mandem apu yap mmu bēkojo berítí menyin ebhi. Ayap mmu chi bēkojo nebhīnjí ane yí ábhīnjí yi. ¹² Mandem ághátí Rebéka bē, “Chōj mómbi ántók ane mónkwen.” ¹³ Echi mbō enyū Ekáti Mandem érēm bē Mandem arem nyaka bē,

“Nkəŋ Jekóp, kε mpap Isau.”

¹⁴ Ndu εchi nə, chəŋ séndəm bε yi? Bé Mandəm apu chak ndü menyin̄ ebhen yi ákù kε? Wáwák!
¹⁵ Arəm nyaka ntá Moses bε, “Nchí ghə ntínso nε mmu anε mέyaŋ bεghə yi ntínso, ntəŋ bεr̄nti ntá anε mέyaŋ bεtəŋ bεr̄nti.” ¹⁶ Echí yε bε Mandəm apu yap mmu chi bεkoŋo nkaysi bakwāŋwaŋ, nε puyé chi bεkoŋo bεtaŋ ebhen mmu afyé bεkʉ bεtik. Ayap mmu chi ndu ághò yi ntínso. ¹⁷ Ekáti Mandəm érəm bε Mandəm árəm nyaka ntá Mfə Ijip bε, “Nkʉ wə ómbák Mfə bε ntəŋ bεtaŋ ebha wə amʉet enyu εnε mmik nkəm ághok chəŋ étí ya.” ¹⁸ Eyo étón yε bε, Mandəm ághə ntínso nε yε agha anε yi áyàŋ bεghə yi ntínso, angwót ntí nε mu anε yi áyàŋ bεgwót nti eni.

Mpokófu Mandəm ábenti nε mpokófu ághə ntínso

¹⁹ Mmū ákway yε bεbhəp bε, “Təndu Mandəm áyap mbə εnyū nchí rəm nε, ndaká yí yi ájì yε bho? Neyap anε yi áyàp bho apu təŋ bε mmu ákù chi εnyin̄ εnε Mandəm ásət bεtaŋ ebhi bεkʉ mmu ankʉ?” ²⁰ Ke wə nkwá, ḡchí agha bεkem εpúítí nε Mandəm? εnyin̄ εnε ngoko-bεte ásóré ntəp ání ékway bεrem ntá ngoko bεtē ntəp bε, “Ndaká yí óghókó mε chi εnyu εnε kε?” ²¹ Ngoko bεtē ntəp ábhíkí bhəŋ bεtaŋ amfay ntəp ndu bεkʉ mbə εnyū yi akəŋə nε ntəp anε yi aghoko? Apú kway menyəbhəri ntəp ansət mbək aní eṭe εnε bábhəerə nyáŋá ndü bεpa, ansət ntəp áchák aní eṭe εnε bákʉ menyin̄ nε yo manywəp ankəm-ε? ²² Echi εnyumət nε εnyin̄ εnε Mandəm ákʉ. Ayàŋ nyaka

be bo mändíñí be yi ábè ntí mpok bo báká bëbá ne be ábhòñ betanj bétémsi bõ bëbá. Ké abhòñ beyă ekébhéntí ne bo abhen yi aghoko. ²³ Mandem ákù nyaka nõ betanj enyú yi ábhóñj beyă kéném ne enyú áchye bhëse mbök kéném eki. Atónjtí nyaka bhëse ambi ambi be sémbój mbi bëchwe ndú nebhuet kénókó yi. ²⁴ Ne séchí bo abhen Mandem ábhíñí. Abhíñí bho, puyé chi ndieré bo Israel kë abhen bápú bo Israel nkwo. ²⁵ Echi mbø enyu ekáti ndemeképínti Hoseya érèm be Mandem arem nyaka be, “Bo abhen bapu nyaka ‘Böbha’ chøñ mbiñí bhø be böbha. Ne abhen mbíkí køñ nyaka, chøñ mbiñí bhø be ‘Abhen ekøñ.’” ²⁶ Ne nkúbhé nebhuet ane ngati nyaka bhø be, ‘Bë bápú böbha’, aré chøñ Më Mandem mmu nchi nepém ndem be, ‘Bachi böbha.’” ²⁷ Aisáya ndemeképínti Mandem arem nyaka éti bo Israel be, “Yéndu bo Israel bayá mbø ésiép ene echi angókó manyu, Mandem ápemé chøñ chi báru bhap. ²⁸ Chøñ Mandem antwó, antáñ bo fá amik, yi kë chøñti mpok, ndak amay.” ²⁹ Ne mbø enyu Aisáya areme nyaka be chøñ emfakari, “Mbø Mandem Acha betanj mënkek abhíkí naña rø nyaka mbök bho amem maneréket ayesé mbø sémay mankem mbø bõ Sódom ne abhen Gomóra.”

Bo Israel bábhíkí noko nyaka Mbok Ndíndí

³⁰ Chøñ sénDEM be yi éti barak ane? Enyiñ ene sérèm chi be bo abhen bápú bo Israel, bábhíkí fyé nyaka betanj ndu beyanj mbi bëbhak chak besí Mandem. Yé nõ, bábhak chak besí Mandem bëfuet ndú neka enen bábhóñjó ne Yesu. ³¹ Ké bo Israel, bo báfyé nyaka betanj ndu bëbhure bëbhé, be mámbák

chak bəsí Mandəm, bəkʉ nə εyo ébhak chi ndéndəm.
32 Εyo ébhak chi ndéndəm ndaká yi? Nti achi nyaka bε bɔ bákʉ nyaka berítí menyin̄ ndu menu bəbhak chak bəsí Mandəm, εkʉ bɔ kəbhəj̄ nəka nə Mandəm bε yi ankʉ bɔ mambak chak. Echi nyaka mbə bε bo Israël báchínt̄ nəkwén ndū ntay εnen nəkwáy bəkʉ mmu ankwen. **33** Echi mbə εnyü Ekáti Mandəm érèm bε Mandəm arəm nyaka bε, “Ghó ká, nchí bhære ntay εtək Síən εnen nékʉ chəj bo mánc'hínt̄ nəkwén. Ntay εnə chi setárébhé esen sékʉ bo mánkwen̄ čti yi. Kε mmu ane ánókó yi, apú bhəj̄ chəj̄ ntíánwóp.”

10

1 Bōma, εnyin̄ εne mĕyan̄ nε ntí εna nənkəm, nník nəko mmʉet̄ čti bo εtək Israël chi bε Mandəm ampẹme bhə. **2** Nchí kway bête bhə ntísie bε bɔ báfȳ bətaŋ̄ bəkojo Mandəm, ke bábhíkí rīŋ̄i mbɔŋ̄ mbi ane tətəp. **3** Bábhíkí rīŋ̄i εnyu Mandəm ákʉ bo mámbák chak bəsí bhi. Mánù chi bəkʉ wap mbi ane bɔ babhak chak bəsí bhi. Eku bábhíkí ka mbi ane yi ákʉ bo mambak chak bəsí bhi. **4** Kristo ákʉ bε bəbhé εbhən Mandəm áchyé nyaka ntá Moses bəkəperə bhəj̄ bətaŋ̄, bέ yĕntík̄i mmu ane ánókó εnyin̄ εne Kristo akʉ ntá yi ámbák chak bəsí Mandəm.

Mandəm ăpəmε yĕntík̄i mmu ane ánókó Yesu

5 Moses asin̄ nyaka bε mmu ane áyàŋ̄ bəbhəre bəbhé Mandəm bε ambak chak abhəj̄ bəbhəre bəbhé menkəm ke ambóŋ̄ nəpém. **6** Kε εnyin̄ εne Ekáti Mandəm érèm čti εnyü mmu ane ábhák chak bəsí Mandəm ndū yi ásíkí ntí nε Yesu chi bε, “Kε

bhép mmuet be, ‘Chøŋ agha ankó amfay?’ ” [Nø chi be mmu abhøŋ chøŋ beko amfay, ansøt Kristo, ansøp fá amik ne yi.] ⁷ Ké bhép ye mmuet be, “Chøŋ agha ansøp amik ndu etøkó bawú?” [Nø chi be, “Mmu abhøŋ chøŋ besøp andøk amik ndu etøkó bawú beku Kristo ampetnsem ndu nepém.”] ⁸ Ekáti Mandem érèm chi be Eyøŋ Mandem chi enyiŋ ene bákway berinjì. Chi enyiŋ ene mänaj bärémé ne echí amem bati yøka. Bákway menoko yo ndu yó echí amem manyu yøka ne chi nkúbhé Eyøŋ ére ke séghàti bho. ⁹ Mbønyunø mbák mmu andem kpoñorø be Yesu achi Acha, ne anoko amem ntí eni be Mandem akø nyaka yi áfú ndu newú apetnsem ndu nepém, Mandem ápeme yi. ¹⁰ Echi nø mbønyunø, mmu ane ánókó Yesu Kristo ne ntí eni, Mandem ákø yi ámbák chak bësi bhi. Ne mbák andem kpoñorø be Yesu Kristo achi Acha, Mandem ápeme yi. ¹¹ Echi mbø enyu Ekáti Mandem érèm be, “Apú rø yë mmu ane ánókó yi amboŋ ntíánwóp.” ¹² Yë mmu achi chi mmu Israël, yë apú mmu Israël, ewupsi épú aré. Nkúbhé Acha áre amot ke achi Acha bø mankem. Ne yi áchyè beyä áføk ntá yëntikí mmu ane änìkmuet ntá yi. ¹³ Echí mbø enyø Ekáti Mandem érèm be, “Yë agha ane änìkmuet ntá Mandem Acha be ankwak yi, Mandem ápeme yi.”

¹⁴ Ke ná bo bákway menikmuet ntá mmu ane bø bábhíkí noko? Ne ná bákway menoko mmü ane babhikire ghók éti yi? Ne ná bø bákway beghok éti mmu wu mbák yë mmu abhíkí ghati bhø menyij éti yi? ¹⁵ Ne ná bo bákway beghati Mbok Ndíndí mbák bábhíkí to bhø? Echi mbø enyø Ekáti Mandem érèm be, “Manjak äya éti bo abhen bekak ebhap bëpøkø bø

bε mándək mángati bho Mbok Ndíndí!” ¹⁶ Kε puyč bő mankəm abhən bághókó Mbok Ndíndí kε báká yó. Echí mbə εnyü Aisáya arəmə bε, “Acha, agha ánókó εnyiŋ εne séghátí bho?” ¹⁷ Echi ye bε mmu āghok kε anoko, ne mpok bágháti bho ēti Kristo, bo bághòk Mbok Ndíndí.

¹⁸ Kε mbəŋ εnyiŋ bəbhəp. Bo Israεl, bábhíkí re ghók Mbok Ndíndí ēti Kristo kε? Bághok. Echi mbə εnyü Ekkáti Mandəm érəm bε, “Eyoŋ εne básórē béghátí bhə mbok, ékə eghaka yéntikí nebhæt fá amik, yε chí ndü bəbhak εbhən bésábhé neko tontó.” ¹⁹ Kε nchí bhəp bε, bo Israεl bábhíkí jwi nyaka mmem kε? Bájwimem mbənyune Mandəm árəm mbə εnyü Moses ásínjí bε, “Chəŋ nk₄ mambəŋ mpabhamík ne bo abhən bábhíkí bhəŋ etək. Chəŋ nk₄ batí ámbe be amem ēti bő betək bəchak abhən bachi bəchiŋtí bho.” ²⁰ Ne Aisáya arəm nyaka nkʷə kəbhóŋ bəcháy bε, Mandəm arəm bε, “Bo abhən bápú yaŋ nyaka me bághó me. Ntəŋ mmæt ntá bo abhən bápú bhəp me.” ²¹ Kε ēti bo Israεl, Mandəm arəm bε, “Nywəp nənkem, nsá amo, nník nəkə mmæt bε mámpetnsem ntá ya, kε bɔ bátəŋ chi netanjánti. Böbhən bák₄ chi εyap εnyu.”

11

Mandəm āghò bo Israεl ntínso

¹ Nchí bhəp ye bε Mandəm aguep bo Israεl εbhí kε? Wáwák! Membəŋ nchí mmu Israεl ne εbhárémə Abraham ne mfü ndü nnéréket amoṭ ane Benjamin achí chi-mbi. ² Mandəm abhíkí guep bōbhí abhən yi áyábhé te ndü nebhōnet

εbhi. Băbhíkí riŋi εnyiŋ εne Ekáti Mandem érèm ēti ndemekepinti Eláija ndu yi ágháti nyaka Mandem menyinj, anji nəko bo Israél? Yi ărèm nyaka be,
3 “Acha, bo abhen bawáy baremé kепinti bhe ne mámokoti bəbhak εbhən séchyè wo akap. Mε awánti ke ndóbhé ne báyàŋ bəway me nkwo.”
4 Mandem akémé nyaka yi be yi? Akemé yi be, “Mbáré bo nka tándrámöt (7000) abhen bábhíkí níkmæt ntá mandem nsé ane bábhíjí be Bál.”
5 Echi εnyumot echəŋj. Băru bo bachi ndú nkwo bo Israél abhen Mandem áyábhé ēti beríndu εbhi.
6 Ne mbák ayap bhə chi ēti beríndu εbhi, nə chi be, abhkíkí yap bhə ēti εnyiŋ εne bo báká. Mbə ayap bhə chi ēti εnyiŋ εne báká, mbə épú be ăkù bo beri ndéndem.

7 Eyo égháti bħesə be yi? Chí bē bo Israél bábhíkí ghə nyaka εnyiŋ εne bo báyàŋ. Băru bho abhen Mandem áyábhé ke bághá nyaka yo. Mbák chí báchák, bágwət nyaka batı yap amem **8** mbə εnyü Ekáti Mandem érèm be, “Mandem áku bə báké riŋi εnyiŋ, áchye bhə amík ane ápú ghə mbaŋ, ne batú ane apu ghok mbaŋ, ne nə ke bə bachi kpate echəŋj.” **9** Debhít nkwo árem nyaka be, “Mεnyiŋnyiε bħap mémbák nta εne ékem bə, mémbak εnyiŋ εne ékù mándiŋj nekwén εnen bákwéné, be Mandem ántémsi bhə. **10** Eri be amík ágiri bhə be báké ghə mbaŋ, ne bē esəŋjori εnyíré bhə amik mpoknkem.”

11 Mpət nchí bħep ye be, mpok bo Israél báchínti nekwén, bákwén ndak ámáy ke? Wáwák! Ke ēti bəbá bħap, bo abhen bápú bo Israél, bábhəj mbi ane Mandem ápemə bhə. Mandem akə nə be bo

Israël mámbóŋ mpabhamík ne bo abhen bápu bo Israël, bé Mandem ampemé bhó bo Israël nkwo.

12 Těndu bębú bo Israël béká Mandem áyéré bo abhen bápu bo Israël, ne těndu bo Israël bákwené béká enyinj ene Mandem áyàŋ nyaka be mánku, eyo ékká Mandem ayet bo bachak tontó. Chəŋ Mandem apú chye mbóŋ beyá áfók ane áyá áchá ntá bo bachak mpok ane bo Israël mankem bápetnsem ntá yi ke?

Enyu Mandem ápémé bo abhen bápu bo Israël

13 Néne, nchí rem ntá yeka bo bápú bo Israël, těndu nchí munto ntá yeka, bé mpú sot betik ebha mbó ndaká ntok, **14** ndu nchí yaŋ be bō etok eya mámbóŋ mpabhamík, mánjaŋ bębhak mbó bhe. Eyo ékwáy béká be mbók eyap mántíknsem ndü bębú bhap be Mandem ámpémé bhó. **15** Těndu neguép ane Mandem ágáebhé bo Israël ebhi áká be bo abhen bápu bo Israël mámbóŋ mbi bębhak ndü kəməre ne Mandem, mpok Mandem apet asore bo Israël amuet, chəŋ eyo énkwak ná? Chəŋ énká be bawú mámpetnsem ndü nepém ke? **16** Mbák mánká bret, mánchyé ane báyambi báká ntá Mandem, nə bret achak nkem achi bret Mandem nkwo. Ne mbák bakanjánok achi ntá Mandem, nə batábhénok eyo nkwo achi chi ayi.

17 Mbák mámkpót mbók batap enók ólif mámferé ndü enók ene bápi, mánsoŋ ye batap enók ólif ene bábhíkí pi mambat ambi-enók ene bápi, nə nenyié batap ane bábháré néfù chi ndü enók ene bápi. Bo Israël abhen bápu bo Israël báchí mbó batap enók ene bábhíkí pi. **18** Báké yoŋ ye mmuét ne bo abhen

bachi mbə batábhénək ane bákpót bágwébhé εbhi. Mbák băyòn mmuet, băké ghokontik be puyé be ke băkémé bakaŋ enək. Bakaŋ énək ke ákémé bhe tĕndu băchi chi batábhé enək. ¹⁹ Băkway berem be, “Mandem aféré nyaka mbək batábhénək be ambat bhese ndu enək.” ²⁰ Echí tetep. Mandem aféré nyaka batap enək mbənyune bábhíkí noko Mbok Ndíndí ēti Yesu Kristo. Mbák chí be bho băpu bo Israel, băchi batábhénək chi ēti băbhójó neka ne Yesu Kristo. Bák yonj ye mmuet. Cháy ká Mandem. ²¹ Bák ká nə mbənyune tĕndu Mandem áféré nyaka mbăŋ batábhénək ene bapi, chəŋ amferē be bho bábhárébhat nkwo mbák băbhíkí noko.

²² Ghə yeka ndū Mandem are bhəŋ berinti ne ndū yi achi kíkírik nkwo ne bo. Achí kíkírik ne bo abhen bákwéné ndū bəbú. Ke ntá yeka, atòŋ berinti mbák mändək ambi békə mbə enyü yi áyàŋ. Mbák épú nə, ákpöt be nkwo amferē ndū enək. ²³ Ne mbák bo Israel mángúpsí batı yap mánoko Mbok Ndíndí ēti Yesu, Mandem ásst bħə ankə be mámpet mambak batábhénək ene bapi. Yi abħəŋ bətaŋ békə nə. ²⁴ Mbák Mandem aféré be bo abhen bápú bo Israel ndū enək ólif ene bábhíkí pi abhat ndū ene bápí, mbák yi ákway békə enyiŋ mbə eyo, nə echí mandú enyiŋ ntá yi békemē bo Israel ndū nebhuet ane achi nyaka awap, tĕndu bə ke bachi mbăŋ batap enək ólif ene bapi.

Mandem ághò bō mankem ntins

²⁵ Bħma, měyanj mändinji enyiŋ ene echí bhésé bhésé kəka mǎnkaysi be băbhəŋ bęyă keboŋ. Echí be bo Israel abhen bágwóré nyaka batı yap bápú

gwət chəŋ yə mpoknkəm. Ebhak chəŋ chi kpate bəghaka mpok ane mpăy bo abhen bápú bo Israël, abhen Mandəm áyábhé, mánoko. ²⁶ Enáŋ émfákárí enyu eyo, Mandəm ăpəmə bo Israël mankəm. Echi mbə enyū Ekáti Mandəm érèm be, “Chəŋ mmu amfú etək Sión ane ăferε bo Mandəm ndǔ esəŋjəri. Chəŋ yi amfere əpiŋ bέbyak Mandəm amuet bεbhárébhə Jekóp.” ²⁷ “Mpok mféré bebú bhap, chəŋ ene embak mbə enyū nyú nyaka nku ne bho.”

²⁸ Bo Israël bachi bōmpap Mandəm mbənyunε bábhíkí noko Mbok Ndíndí ēti Yesu Kristo. Efakari nə ēti yeka bo bápú bo Israël be mbi ámbák Mandəm ámpémé bhe. Ke bo Israël báchí maməre Mandəm mbənyunε yi anáŋ ayap nyaka bho ēti bachimbí bhap. ²⁹ Echí nə mbənyunε mbák Mandəm ayap mmu ne ayet yi, apú pere wupsi ntí eni ne mmu wu. ³⁰ Ndǔ mpok ane áfuéré ansem, be bho bápú bo Israël bátan̄ nyaka ntí ne Mandəm, ke néne, Mandəm ághò bhe ntínso ēti netaŋánti bo Israël. ³¹ Enyumot ke echi be néne, bo Israël bátan̄ ntí ne Mandəm be nkúbhé mbə enyū yi ághò bhe ntínso, ángó bó nkwo ntínso. ³² Mandəm aró bo mankəm mānchwe ndǔ kenoŋ ēti netaŋánti enap be yi angə bho mankəm ntínso.

Sémbítí Mandəm

³³ Ghá ká, Mandəm achik achá! Nəriŋíndak eni neyă néchá, ne aríŋi yěntiki enyiŋ. Yé mmu apu kway beríŋi enyū nkaysi ayi áchí Yé mmu apu riŋi enyū yi ákà menyiŋ.

34 “Agha árínjí enyiŋ εnε Acha ákàysi? Agha ánáŋ
áchí nchyε manié ntá yi?” *

35 “Agha ánáŋ áchyé Mandem enyiŋ εnε yi áyàŋ
Mandem ankemε yi yo?”

36 Yi ke aghoko menyin menkem ne menyin
menkem bεchi chi ndú bεtaŋ εbhi, ne menyin
menkem bεchi chi ndú bεchyε yi kεnókó. Sénchíε
yi kεnókó mpoknkem. Amen.

12

Mǔnkwa abhəŋ bεchyε mmuεt ntá Mandem

¹ Bōma, ndu εchí mbɔ εnyū nchí rεm nɔkɔ, ne
eti ntínso Mandem ne bhesε, nchí kwεn be bεkak
berem be mānchyε mmuεt εyεka enkem ntá yi mbɔ
akap ane achi nεpém, ne nyáŋá, ne ane yi akəŋo. εyø
ke εchi εsayri mbi bεchyε Mandem kεnókó. ² Báké
koŋo εkakánεkɔ εnε bō mmik. Dó ká Mandem
ángúpsí nεpém εnεka. Akà nɔ ndu áchyε bhe
nkaysi nkɔ. εyø ékà māndiŋi enyiŋ εnε Mandem
áyàŋ. Yó éri, yó ke échyε yi maŋák, ne yó ke éri échá
ndú yεntikí mbi.

³ Eti beríndu εbhεn Mandem átóŋjó mε, nchí rεm
ntá yεka mankem be yε mmu akε sot mmuεt yi mbɔ
be achá εnyū mmu yi achi. Ke ámbóŋjó chi nkaysi
ane achi chak eti εnyu εnε yi achi, békóŋjó εnε nεka
εnen Mandem áchyε yi. ⁴ Echi nkúbhε mbɔ mmuεt
nkwá ane achi amət, yε nɔ, abhóŋjó bεyá bεpókómεt
ne yεntikí εpókómεt εbhəŋ εbhi bεtik. ⁵ εnyu εyø ke
εchi ne bhesε. Yεndu sεyá, sεchí mbɔ mmuεt amət
mbɔnyunε sεchεm mmuεt ne Kristo. Yεntikí mmu

* **11:34** Echi mbɔ εnyu básíŋjí amεm εkáti Aisáya 40.13 ne amεm Job
41.3.

achi ne batí nkúbhé mbó enyú yéntiki épókómæt echi ne bëchak. ⁶ Mandem achyé yéntiki mmu yëse ayi akap bëkoño bëriñdu ebhi ne bhëse. Yéntiki mmu ánká yë ebhi bëtik ne aywi akap. Mbák Mandem achyé mmu akap bërem këpínti mmu wu abhøj bëku nò bëkoño enyu ene yi anoko Mandem. ⁷ Mbák Mandem achyé mmu akap bëkwak bho, ánkwák bho. Mbák chí akap bëtøj bho, ántøj bho. ⁸ Mbák mmu abhøj chi akap bëfye bo ntí, erí yi anká nò. Mbák mmu ábhøj akap bëchyé bo mënyiñ, ánká nò ne awó fúú. Ne mmü ane ábhøjó akap bëbhak mënti, ánkém bo abhen bachi anten yi sayri. Ne mmü ane ábhøjó akap bëtøj bo bëriñti, ánká nò ne manják.

⁹ Kój ka batí ne eköñ ené tete. Pap ka barak abábab. Kém ká sayri yéntiki erítí enyíñ. ¹⁰ Køj ka batí mbó bō nnereket Mandem. Bón ká bëyä ekwak ndu bëchyé batí kenókó. ¹¹ Fíé ká bëtañ ndu bëku bëtik, báké bhak babhøt. Ku ka bëtik Yesu Acha ne batí ayeka ankém. ¹² Bón ká manják ndü mënyiñ ebhen bábháká ntí aré bë Mandem anká ntá yeka. Bón ká ekébhénti ndü mpok esøñori. Ník nöká ká mmæt mpoknkek. ¹³ Kwak nöká ká bo Mandem abhen eyap épú, mänsyëpti nöké mankø amem bëket ebheka sayri.

¹⁴ Mbák bo báhyé wò esøñori éti ochí nkonojo Yesu, níkmæt bë Mandem anjet bho. Ké rem bë eyak embak ne bho. Ník chí mmæt bë Mandem anjet bho. ¹⁵ Nák ka ne bo abhen bábhøjó manják. Dí ká ne abhen bachi ndü nedí këbhø. ¹⁶ Bák ká eyøj émot ne batí. Báké yon mmæt, fyé ka mmæt ne yë chí bo abhen bápú yënyiñ. Báké kaysi bë bärinjí yéntiki

εnyin.

17 Báké keme bəbá amfay bəbá. Káysí nókó ká béká chi mənyin εbhən beri besí bo mankem. **18** Yéntiki mmu ywəka abhən béká yéntiki εnyin ene yi ákway béká be ambak kpák ne bo mankem mpoknkem. **19** Abhen ekən, yē mmu ywəka áké keme kembé. Dō ká Mandem antemsi mmu ane áká ntí bəbá mbənyune Ekáti Mandem érèm be Mandem arem be, “Mé ke mbónjá békéme kembé. Mé ke nchí kap mmu ndū εnyin ene yi áká.” **20** εnyin ene bābhónjá béká chi bəkojo εnyin ene Ekáti Mandem érèm be, “Mbák nsay änù mǔmpap aywe, chye yi nenyié. Mbák manyiep ákwàk yi, chye yi manyiep ányú. Mbák báká no, ébhak mbə be bătō kəfikisi ngó anti mǔmpap aywe, ne eyo éká mǔmpap ámbónjá ntíánwóp.” **21** Báké rə barak abúabə ambən bətaŋ amfay yəka. Ku nókó ká chi beri be, mambən bətaŋ amfay barak abúabə.

13

Yéntiki mǔnkwo abhən bəghok bōbati bhi

1 Yéntiki mmu yəka abhən bəghok bōbati mbənyune Mandem ke áyàp mmu ane ákem etək ne yi ke afyé abhen bachi néne. **2** Ndū échí no, mmü ane átānți ne bōbati átānți ne bo abhen Mandem afyé be mankem etək. Bo abhen báká no bábhìnjí chi ntəmsi amuet. **3** Mmu ane áká beri ábhíkjí bhən bəcháy bōbati. Bo abhen báká bəbéptí mənyin bábhən bəbən bəcháy. Mbák šyàn be óké bhən bəcháy ne bōbati, bák mmü ane áká mənyin εbhən bəchi chak. Mbák óká no, bōbati bábhən manják ne wə. **4** Mǔnti etək áká chi bətik Mandem ndu

bekwak bhe. Ke mbák ſkà bεbέptí mεnyiŋ, abhəŋj bεchay yi mbənyunε bεtaŋ εbhεn yi ábhóŋjó bεpú ndéndem. Mandem achyé yi bεtaŋ chi bε antεmsi nəkə bo abhən bákà bεbέptí mεnyiŋ. ⁵ Mmu abhəŋj yε bεsepti mməet ntá bōbatı. Nε mmu áké kə nə chi ndu áchày bε Mandem ake kə bo mántemsi yi. Ntí achak achi bε ntí mmu néghàti yi bε εrì bεkə nə.

⁶ Chi ēti yə ke bāchyè nkwo nkábhénti. Bōbatı bákà chi bεtik Mandem ndú yεntikí enyiŋ εnε bə bābhóŋjó bεkə. ⁷ Chié yé ka yεntikí mǔnti enyiŋ εnε bābhóŋjó bεchye yi. Mbák chi nkábhénti ke mmu ábhóŋjó bεchye, ánchyé. Mbák chí nkáp ane mmu ábhóŋjó bεchye ndú mεnyiŋ εbhən yi ábhóŋjó, ánkə nə. Mbák mmu abhəŋj bεsepti mməet ntá achak, ánsépti mməet ntá yi. Nε mbák mmu abhəŋj bεchye kεnókó ntá achak, ánchyé yi kεnókó.

Bōnkwo bákəŋ batı

⁸ Báké kεm mmu barəm ke kwə. Barəm amen bābhóŋj bεrəŋ ambi bεkεm bo chi amen bεkəŋ bə. Mmu ane ákáŋ bo ábhəre bεbhé Mandem mεnkεm. ⁹ Bεbhé Mandem bérəm bε, “Óké kwən bεrwɔp” nε, “Óké way mmu” nε, “Óké għεp aghħεp” nε, “Óké fyε amík ndú enyiŋi mmu achak.” εbhé émət épókó εbhən mεnkεm nε bεchak nkwo. Nε εbhé εyə érəm bε, “Kəŋ ntí nkwa mbə mməet εyε.” ¹⁰ Mmū ane ákəŋ bo apú kə bhə bεbá. εnyu εyə ke εchi bε bεkəŋ bo chi bεbhəre bεbhé mεnkεm.

¹¹ Ndu bεrəŋ ambi, bāriŋi mpok ane sεchi aré nénε. Mpok ménjéme ndú kεnó akway mbənyunε mpok ane Mandem ánaŋa bεpεmε bhεsε achí kεkwət nénε achá mpok ane sεbho nyaka mεnoko Yesu Kristo. ¹² Bεti ménaj bεfħət, nε nywɔp nεbho

beyi. Séndó ye menyin̄ ebhen̄ bo bákù amem̄ ejuri, sénsot menyin̄í nenu ebhen̄ sébhón̄o menu ne bhə ne nywəp ámfay mbə bo abhen̄ mánaŋ báfú ndū ejuri. ¹³ Sémbón̄ erítí ekakánekə mbə bo abhen̄ bákò ne nywəp ámfay. Séké chwe ndū bəpə ebhen̄ bo mányu mmém mánkwən̄, ne mámbo barak épúsí. Ne séké fyə mməet ndū baraká kəbhəre ne barak épusi achak. Séké chwe ndū bétáŋá, ne mpabhamík. ¹⁴ Ke dəká Yesu Kristo Acha ámboŋ̄ bətaŋ̄ ndū nepém eneka enyu ené bo báyin̄i bhe mándin̄i enyu mmu yi achi mbɔnyu bayin̄i mmu mandin̄i nden̄ ane yi afyé aməet. Ne báké chye mbi ntá bəpə menyin̄ ebhen̄ nepém nkwaŋ̄wan̄ néŋwàka be bo mánku.

14

Bōnkwo báké byak ne báké ji batí

¹ Sət ka bōnkwo abhen̄ bábhíkíre sene ndū baraká Mandem̄ aməet. Ke báké kém̄ epúítí ne bhə eti ayap nkaysi. ² Sénsot ndaká nenyie menyie. Mmu amət ákway menoko be yéntiki enyin̄ éri menyie. Achák ane ábhíkí sene ndū baraká Mandem̄ andem̄ be yi ányie chi nenyié enen̄ bákwán̄á. ³ Mmu ane ányie yéntiki enyin̄ áké byak ane apu nyie mbək menyin̄. Ne mmu ane apu nyie mbək menyin̄ áké ji ane ányie yéntiki enyin̄ mbɔnyun̄e Mandem̄ aka yi. ⁴ Ochí agha beji mməbetok mǔchak? Mmu ane akway berem̄ be mməbetok akə sayri, ne yē chi ebábu, chí chi-betik aywi. Mməbetok apú kwən̄ mbɔnyun̄e Acha abhən̄ bətaŋ̄ beku yi ánté sené.

⁵ Mbək bo básət mbək manywəp bə acha achak. Bachak básət manywəp ankəm bə achi εnyumót. Εri mbōŋ mmu angə bə εnyiŋ εne yi ákàysi aməm ntí eni echi chak. ⁶ Bo abhen básət mbək manywəp bə acha achak bákə nə chi bəchye Acha kənókó. Mmū ane ányiε yěntiki εnyiŋ ákə nə chi bəchye Acha kənókó, těndu áchyè Mandəm bakak ke anyiε yo. Ne mmu ane apu nyiε yěntiki εnyiŋ ákə nə chi ndu áyāŋ bəchye Acha kənókó nkwo ne áchyè bakak ntá Mandəm. ⁷ Yē mmu apú nepém bə achi ndū mmæt yi. Ne yē mmu apú gu bə achi ndū mmæt yi. ⁸ Mbák séchí nepém, chi bə sénchíε Mandəm kənókó. Ne mbák ségù, ségù chi bə sénchíε Mandəm kənókó. Ndū echi nə, ye séchí chí nepém, ye ségù gu, séchí chí awə Mandəm. ⁹ Etiyo kě Kristo ágú, ápétnsem ndū nepém bə ambak Acha ntá bo abhen báchí nepém ne abhen bágú. ¹⁰ Ndu echi nə, ndaká yí ójí ntí mǔnkwo éti menyiŋ εbhən yi ákə? Yē chí wə nkwo, ndaká yí óbyák ntí mǔnkwo ndū yi ábhíkí ka békə yěntiki εnyiŋ εne ókə? Chəŋ bəsə mankəm sénte ndū manyé besí Mandəm. ¹¹ Echi mbə εnyü Ekáti Mandəm érèm bə, “Acha árèm bə, ‘Nkúbhé mbə εnyu echi tətəp bə nchí nepém, εnyu εyo kə echi tətəp
bə yěntiki mmu abhəŋ bətəp mánén besí bha.
Ne yěntiki mmu abhəŋ berem
ne nnyu ywi bə, Mε Nchí Mandəm.’ ”
¹² Echi ye bə yěntiki mmu abhəŋ bəte besí Mandəm andəm yěntiki
εnyiŋ εne yi áká.

Mǔnkwo akə kə ntí ankwen ndū bəbú

13 Séké pere ji ye batí bōnkwɔ, ke enyinj ene eri chi be bāke kʉ yēnyinj ene ekway békʉ ntí mǔnkwɔ ankwen ndū bēbá. **14** Ndū bāchémé mmuet ne Yesu Acha, məmbəŋ ndínjí sayri be yē nenyié népú enen nepu pérpér besí Mandem. Ke mbák mmu ánkáysí be mbæk nenyié nepu pérpér, no népú bhak pérpér ntá yi. **15** Mbák enyū enyinj ene wɔ ónyile échyè ntí mǔnkwɔ esəŋjəri, no əpú pere kʉ menyinj ne ekəŋ. Əké rɔ enyū nenyié enen ónyile néntwó ne ménémé ntá ntí mǔnkwɔ mbənyune Kristo agu nyaka éti yi nkwo. **16** Əké rɔ be enyinj ene ókáysí be eri éndóp chi enyinj ene bo básót berem ebábʉ éti ye. **17** Nném enyinj ntá bo abhen Mandem achi Mfɔ wap puyé chi nenyié menyie ne mmem menyu. Nném enyinj chi bəbhak chak besí Mandem, ne bəbhak kpák ne batí, ne bəbhəŋ maŋák amen Efónjó Bədyere áchyè. **18** Mbák mmu ăkʉ bətikí Kristo enyū eyo, Mandem ăbhəŋ maŋák ne yi, ne bo bárəm be yi ăkʉ sayri. **19** Erí ye be sémfye bətaŋ ndu békʉ menyinj ebhen békʉ sémbák kpák ne batí, ne be sémfye bətaŋ békʉ menyinj ebhen békwaກ batí bōnkwɔ mango ndu neka enen bábhónjó ne Mandem. **20** Əké chəŋti bətik Mandem éti nenyié. Yəntiki nenyié chi enyinj ene bo bákway menyie. Ke epu chak mbák ónyile menyinj ebhen békʉ batí bōnkwɔ mǎnkwén ndū bēbá. **21** Echí chak be óké nyie nnya, ne be óndó menyu mmém, ne be óndo békʉ yəntiki enyū enyinj ene ekway békʉ ntí mǔnkwɔ ánkwen ndū bēbá. **22** Enyinj ene ókáysí éti barak ane, dɔ yɔ énjinjí chí wɔ ne Mandem. Erí echa ntá mmu ane árínjí be enyinj ene yi ăkʉ echí chak, ne ntí eni nepu səŋjəri yi amem éti enyinj eyo. **23** Mbák mmu ămàkatí nenyié enen yi

áyàñ mənyiñ, yé nə, andək ambi anyíé nō, nə abhōj bəkwéné bəsi Mandəm ne ntí bə šnyiñ nənyiñ enen yi ábhíkí noko bə echi chak bə yi ányiñ. Mbák mmu ákù enyiñ ene yi anoko bə epu chak, nə ákù bəbú.

15

*Bōnkwo mánkʉ menyiñ ebhen bedi sayri nta bō
bachak*

¹ Bəsə bho séséné ndü neka enesə, sébhəj bəkwak nəkə bo abhen bábhíkire señe ndü neka enap ne Mandəm. Séké kʉ nəkə chi ndiere menyiñ ebhen béchye mmuet eyesə mañák. ² Yəntiki mmū ywesə abhōj bəkʉ enyiñ ene ékʉ bōnkwo mámbój mañák ndü bəkwak bho bə mángó ndü neka enen bábhəjə ne Mandəm. ³ Kristo abhíkí kʉ nyaka chi menyiñ ebhen béchye yimbəj mañák. Ke éfákari ne yi mbə enyū Ekáti Mandəm érèm bə, “Nsək ene bo abhen básokati nyaka wə ékwən me amuet.” ⁴ Yəntiki enyiñ ene echi amem Ekáti Mandəm básin yə chí ndü betəj bəsə menyiñ čti Mandəm bə sémbəj ekébhéntí ne bə mémfye * bħesə ntí. Eyə enkʉ ye sémbaka ntí bə chəj barięp Mandəm amfú tetep. ⁵ Ménikmuet bə Mandəm mmu áchyè ekébhéntí ne afyé bho ntí, ánkwák be māmbak eyəj émot ne batı bəkojo eriñ ené Yesu Kristo árő, ⁶ bé bě mankəm mānchyé nökó kənókó ne eyəj émot ntá Mandəm mmu áchí chi Yesu Kristo Acha ywesə.

Mbok Ndíndi achi ntá bō mankəm

⁷ Söt nökó yé ka yəntiki ntí mǔnkwo nkúbhé mbə enyū Kristo ásórē bhe. Eyə ékʉ bo mānchyé

* **15:4** 15.3, ghə Ekáti Bakway 69.9.

Mandem kənókó. ⁸ Nchí ghati bhe bε Kristo áká nyaka mmuet eyi mübetok ntá bo Israél ndu bεtəŋ bhø bε Mandem ábhare bariεp ami amen yi afyé nyaka ne bachimbí bhap. ⁹ Akù mmuet yi mmöbetok bε bo abhen bápú bo Israél mánchyé nökə Mandem kənókó mbənyune yi ághó bhø ntínso. Echi mbø enyu Ekáti Mandem érèm bε, “Ndu échí nə, chəŋ ndem yε

néntí bo abhen bápú bo Israél bε, wɔ očhí Mandem. Chəŋ nkway nökə bakwáy ndu bέbítí wɔ.”

¹⁰ Ekáti Mandem εpet érèm ndü nebhuet achak bε, “Bě bho bápú bo Israél, nják ka ne bo Mandem”,

¹¹ ne ndü nebhuet achak amem Ekáti Mandem yó épét érèm bε,

“Bě mankem abhén bápú bo Israél, bǐtí nökó ka Acha.

Bo mankem, bǐtí nökó ká yi.”

¹² Ne Ekáti Mandem εpet érèm bε ndemekepinti Aisáya arəm nyaka bε,

“Chəŋ εbhárém Jése antwó.

Atwø bεbhak Mfø ntá bo abhen bápú bo Israél, ne chəŋ mámbaka ntí bε yi ampemē bho.”

¹³ Měníkmuet bε Mandem mmu ákù bε bo mámbáká ntí ndü menyin εbhén yi afyé bariεp bεchyé bhesε, ánkú bε batí yεka ánjwí ne maŋák ne kpák ndü mánókó yi. Enyu εyo, bákway berəŋ ambi bεbhaka ntí ne yi ndü betaŋ Efónjó Bedyere tontó tonto.

Pɔl arem ἔτι βετικ εभি

¹⁴ Bøma, məmbøŋ ndíŋjí bε beri εbhén bákù beyă ne bε bariŋjí menyin ἔτι Mandem sayri enyu εnε bákway betəŋ batí bønkwo. ¹⁵ Ke, amem ekáti εnε,

nsiŋ ntá yeka nkəbhəŋ bəcháy čti mbək mənyiŋ mbənyunę nchí yaŋ bétik be bhə. Nsiŋ enyu εyo čti bəyă bər̄ndu Mandəm ntá ya. ¹⁶ Ak₮ məmbák mmü bətok Yesu Kristo ntá bo abhən bápú bo Israël mbə nchiakap ane áfú ntá Mandəm. Nchí ghati bhə Mbok Ndíndi čti Mandəm bē mánókó yi, ne be mámbák mbə akap ane yi áká bésət ne ané Efónjó Bədyere ábháré nyánjá ntá yi. ¹⁷ Ndu echí no, ne ndü mbát mmüet ne Yesu Kristo nchí kwáy bədəp awó anti čti bətik εbhən měk₮ ntá Mandəm. ¹⁸ Ndiere čti enyiŋ ene Kristo áfueré ntá ya áká ke nchí rəm ndü bəyă menyu ntá bo abhən bápú bo Israël be mángúpsí bəpiŋ εbhəp, manku nəkə mbə enyu Mandəm áyān. ¹⁹ Ak₮ no ndu áchyé me bətaŋ bətaŋ bəriŋ εbhən bétəŋ bətaŋ Mandəm ne ndu bəku menyiŋi maknkay ndü bətaŋ Efónjó Bədyere be nnáŋ nnáŋá bəghati bho Mbok Ndíndi čti Kristo, bəbho Yerúsalem kpáte Iliríkəm. ²⁰ Enyiŋ échí ene nnáŋ nchí yaŋ nəkə bəku, ne enyiŋ εyo chi bəghati bo Mbok Ndíndi čti Kristo mbəŋ enkəm ené bo bábhíkire ghok yo. Ke mbíkí yaŋ bəku bətik ndü nebháréreket enen mmu achak. ²¹ Échí ye mbə enyu Ekáti Mandəm érəm be,
 “Chəŋ bo abhən bábhíkire ghati bho
 čti yi mángə yi,
 ne chəŋ bo abhən bábhíkire ghok
 čti yi, mánjwiməm.”

Pəl áti berəŋ Rom

²² Bəyă ndəŋ ené ntí bətwə bəghə bhe mbíkí kway bəku no. ²³ Ke néne, ené nnáŋ nnáŋá bətik ndü mbaŋ enkəm, mbəŋ ntí bəghə bhe mbə enyu

nnáŋ nchí yáŋ békʉ ndú bεyá mamié ane áfʉéré ansem. ²⁴ Néne, mbákánti be chəŋ ndək Spen. Mpok nchí rəŋ chəŋ mbɔŋ maŋák bεghat be mbak ne bhe ndu mómbiŋí mpok ke ndək nəkə ambi. Ne mpok berə be akway nəkə, nkaysi be chəŋ mǎnkwak me ne enyiŋ ndú nəkə ena. ²⁵ Ke nchí rəŋ kpik Yerúsalem be nchyé nekep εnén batí bónkwə bátó ntá bo Mandem abhen bachi are. ²⁶ Bónkwə abhen atú Masidónia ne abhen atú Akáiyá bábhəŋ maŋák bεchye mbok nkáp awap ntá bachébhébhō ndú nkwa bo Mandem abhen Yerúsalem. ²⁷ Bó babhəŋ ke bághó be eri békʉ no, ne sayri sayri, bábhəŋ békʉ no təndu εchi be, eti bo Israél bo báchí bo Mandem ke bō abhen bápú bo Israél bághókó Mbok Ndíndí eti Yesu. Ne báchí nkwa bo Mandem néne, ne Mandem áyèt bhə ne bεyá menyiŋ. Bábhəŋ ye bεkwak bo Israél abhen bachi bachébhébhō ne mbok menyiŋ εbhən bə bábhóŋá. ²⁸ Nnáŋ ngáká ye aré nchyé bhə yéntiki εnyiŋ εnε báto ntá yap, chəŋ ndək Spen. Ke chəŋ njambí ntee awu ngə bhe. ²⁹ Ne ndíŋí bέ mpok ntwó awu, chəŋ Kristo anjet bħeset tontó. ³⁰ Bóma, eti séchi bo Yesu Kristo Acha ne ndú Efóŋó Bεdyere áká sénkəŋ batí, nchí nik be mmuet be mānu ménikmuet ntá Mandem eti ya ne ntí nenkem mbə enyu məmbəŋ nchí ku. ³¹ Nik ka mmuet be Mandem ankʉ bō Judeya abhen bábhíkí noko yi báké ku me yεnyiŋ εbábu. Nik ka mmuet be bō Mandem abhen Yerúsalem mánsót nekep εnén méròŋ ntá yap ne no ne maŋák. ³² Eyo éká be me nkwyá bétwə bεghə bhe ne maŋák mbák Mandem aká, ne bέ nkwyá bεbhəŋ neywémuet nentí εneka. ³³ Mandem mmu áchyε bho kpák ambak ne bhe

mankem. Amen.

16

Pjł ātò bakak ntá bōnto abhen etòk Rom

¹ Nchí yaŋ mǎndiŋi mómayesé Foibe mmu ákù bëtik ntá Nkwɔ Kristo ane etòk Kenkreya. ² Anáŋ ántwó awu, syeptí ká yi mbɔ̄ enyú bɔ̄ Mandem bábhóŋjá besyepți ntí mǔnkwɔ̄, ne mǎnkwak bëchye yi yéntiki enyiŋ ene échébhé yi. Yimbɔ̄ŋ anáŋ akwak bëyá bho, ne yé chi membɔ̄ŋ nkwō.

³ Kaká ká Príska ne nném ayi Akwila. Bákà nyaka bëtik Yesu Kristo ne me. ⁴ Báchí bo abhen bákway nyaka bëka yé chí newú ndu bëpeme me nké gu. Puyé chi ndiere me ke nchí kaka bho. Bakwó bho abhen bapu bo Israel bákaka bho nkwō. ⁵ Kaká ká bōnkwɔ̄ abhen bácheme nökə eket eyap, ne mǎnkaka mmuerékəŋ awa Ḫrainetós. Yí achi nyaka mmü mbì bëbhak nkoŋo Kristo atú Esia. ⁶ Kaká ká María mmu áká bëyá bëtik ndú nkwō ywëka. ⁷ Kaká ká nkwō batí bo Israel bha, Andronikós ne Júnias bo báchí nyaka ekerékənəŋ ne me. Báchí maném bo ndú nkwō bōnto Yesu Kristo ne báyámbí bëbhak bakonjo Kristo ke mëtwó ansem. ⁸ Kaká ká Ampliátos. Achí mmuerékəŋ awa ne abhat mmuet ne Acha mbɔ̄ me. ⁹ Kaká ká Ubános mmu áká bëtik Kristo ne me. Kaká ká nkwō mmuerékəŋ awa Stákis. ¹⁰ Kaká ká Apélis mmu ábhóŋjá bëyá esənjɔri ēti Kristo ne atóŋ be achi mmu ywi tetepe. Kaká ka bo efo ene Aristobulós mankeem. ¹¹ Kaká ká Héródion ntí mmu Israel wa. Kaká ká nkwō bo efo Nasísos abhen bábháré mmuet ne Acha. ¹² Kaká ká nkwō baká bëtik Yesu Acha abhen baghóré, Trifina ne Trifosa. Kaká ká mmuerékəŋ awa Pésis mmu áká bëyá bëtik ntá Acha. ¹³ Kaká

ká Rúfós mmu achi nném mmú ndü nkwó bakă betik abhen Acha. Kaká ká máyi nkwó mmu ásóré me mbó móywi. ¹⁴ Kaká ká Asínkritos ne Flégon ne Hémis ne Patróbas ne Hémas ne batí bónkwó bachak abhen bachi ne bhó. ¹⁵ Kaká ká Filólogoś ne Júlia ne Nérios ne momáyi ane ngoré, ne Olímpas ne bo Mandem abhen bachi ne bhó. ¹⁶ Kaká ká batí sayri ne ekøj Mandem. Bakwó bho Kristo mankem bátò bhe bakak.

Manié Pöl amen ngwénti

¹⁷ Bóma, nchí ník be mmuet be mānsot mpok ne bo abhen bátwò ne ákóré nentí eneka ne bákà bo mántíknsem ntá Mandem ndü bátò menyinj ebhen bechi kekúrí ne ebhen bághókó. Bák ká nökø nesié ne bhó. ¹⁸ Menyú bóbhó bapu kù chi betik Acha Kristo. Bákà chi menyinj ebhen bø babhøj bakøjø. Ne básòt chi sérwórényu ne erítí eyønjónyu berwø bo abhen amík ayap ábhíkíre néne. ¹⁹ Ke bo mankem bághók enyú bághók Mandem, ne eyø échyè me mañák éti yøka. Nchí yaŋ mämbák barinjíndak be mänkù nökø chi berítí menyinj, ke bo abhen amík ábhíkíre néne bhø be báké kù bëbëptí menyinj. ²⁰ Mandu mpok, chøj Mandem mmu áchyè kpák anchye bhe awónem amfay Satan mpok báyatí yi amík. Nchí níkmuet be beríndu Yesu Kristo Acha mémbak ne bhe.

²¹ Tímoti mmu ákà betik Kristo ne me ätò be bakak. Batí bo Israel bha, Lusiøs ne Jásön ne Sosipate bátò nkwó be bakak.

²² Mme, Tétios mmu Pöl ághátí me menyinj ebhen nsíñí amem ekáti ene nchí to nkwó be bakak mbó ntí nkøjo Acha.

23 Gáyəs mmu méchòkə eket eyi, nε nkúbhé aré kε bónkwə báchèm, átò be bakak. Erástəs, mburə nkáp etək nε máyesə Kwátəs bátò bhe bakak.

Ménikmuet ndu bəbiti Mandəm

24 Afók Yesu Kristo Acha ambak nε bhe mankəm. Amen. * **25** Sémbítí Mandəm. Yi ákway bəkə be mántāŋ ndū nəka εnəka bəkoŋo Mbok Ndíndí ane mëghàti bo éti Yesu Kristo nε bəkoŋo tətəp ane nchí ghati bho. Yó achí nyaka bhésé bhésé ndū erɔri mpok ke Mandəm áká sériŋi yo. **26** Néne, akə bō bətək menkəm mánđiŋi yo kpoŋoroŋ mbə εnyǔ barəmé kəpřinti básiŋi nyaka menyinj ebhen Mandəm mmu achi nepém mpoknkəm ághátí bho. Aghati bho mánsinj bə amik bε bo abhen bápu bo Israel mánkoŋo εnyinj εne yi árèm bε mánoko yi nε mangók nəkə yi. **27** Kenókó kembák ntá Mandəm mmu áriŋi wu menyinj menkəm mpoknkəm. Séchyè yi kenókó éti εnyinj εne Yesu Kristo áká. Amen.

* **16:24** Mbok bəkáti ebhen básiŋi nyaka nε amo bébhíkí bhoŋ ndón ane.

Ekáti Nku Nkɔ

New Testament in Kenyang (CM:ken:Kenyang)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kenyang

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kenyang

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
0a400be4-2dfe-565d-bdea-5f3d59d48520